

**CONCEPTVERSIE INTEGRALE WELZIJSNOTA
GEMEENTE HENDRIK-IDO-AMBACHT
SEPTEMBER 2007**

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
2. Trends en ontwikkelingen	6
3. Algemeen beleidskader	9
4. Lokaal welzijnsbeleid	15
5. Uitvoering en financiering lokaal welzijnsbeleid	43
<i>Bijlage 1 Wettelijk kader lokaal welzijnsbeleid</i>	52
<i>Bijlage 2. Landelijke trends en ontwikkelingen in welzijnsbeleid.</i>	55
<i>Bijlage 3 Demografische gegevens</i>	61
<i>Bijlage 4 Beleidsregels incidentele subsidies</i>	62
<i>Bijlage 5 Uitvoeringsprogramma</i>	

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

Voor u ligt de Integrale Welzijnsnota 2007-2010. Er zijn een paar belangrijke redenen waarom deze nota is opgesteld, te weten de uitkomsten van de evaluatie van de Algemene Subsidieverordening en het collegeprogramma 2006 -2010. Daarnaast vormen wijziging in wetgeving ten aanzien van welzijnsbeleid en landelijke trends en ontwikkelingen ten aanzien van inhoud en financiering en regie van welzijnsbeleid aanleiding om het bestaand welzijnsbeleid integraal inzichtelijk te maken en waar nodig nieuwe wegen in te slaan.

1.1.1. Uitkomsten evaluatie van de Algemene Subsidieverordening (ASV)

In 2005 is de nieuwe Algemene Subsidieverordening vastgesteld. Deze verordening is het resultaat van het uitgebreid onder de loep nemen van de subsidieverlening in de periode 2000-2004.

Bij het opstellen van de ASV is geconcludeerd dat de beleidsmatige basis voor de toekenning van welzijnssubsidies niet volledig was. Er bestonden wel nota's voor de doelgroepen jongeren en ouderen en het onderwerp volksgezondheid, maar beleidsnotities of concrete door de gemeenteraad vastgestelde beleidsuitspraken op o.a. de beleidsterreinen kunst, cultuur, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk, sport, maatschappelijke zorg en recreatie en toerisme. In het kader van het rechtmatig verstrekken van welzijnssubsidies is dit een onwenselijke situatie.

1.1.2. Collegeprogramma 2006 -2010

In het collegeprogramma staat aangegeven dat in overleg met de instellingen een Integrale Welzijnsnota wordt opgesteld. Deze nota moet de doelstellingen voor het welzijnsbeleid bevatten en geeft richting aan de prestaties en middelen die nodig zijn om de doelstellingen te bereiken.

Ook geeft het collegeprogramma aan dat subsidieverstrekking aan instellingen gebaseerd zal moeten worden op de mate waarin de instellingen prestaties leveren die bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen uit de Welzijnsnota. Daarnaast is in het collegeprogramma een aantal uitspraken gedaan over welzijnsonderwerpen en doelgroepen van welzijnsbeleid die om een nadere uitwerking vragen

1.3 Doelstelling nota

De Integrale Welzijnsnota 2007-2010 is bedoeld om te komen tot een helder, transparant, breed gedragen en aansprekend welzijnsbeleid in Hendrik-Ido-Ambacht dat:

- een belangrijke bijdrage levert aan de nadere invulling van een aantal prestatievelden van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- uitspraken over voorzieningen en voorwaarden vastlegt, die een aansprekend en effectief welzijnsbeleid mogelijk maken.

De Welzijnsnota stuurt de uitvoering en biedt het een kader voor het subsidiebeleid van de gemeente. Een andere functie van de nota is om duidelijkheid te scheppen voor externe partijen wat de ambities zijn van de gemeente op het brede welzijnsgebied.

In de welzijnsnota is niet opgenomen welke activiteiten / projecten worden uitgevoerd en welke middelen nodig zijn om de doelstellingen te bereiken. Dit vindt plaats in een jaarlijks uitvoeringsprogramma dat wordt opgesteld (zie verder hoofdstuk 5).

1.4 Voor wie is de welzijnsnota

Gemeenteraad, college en gemeentelijke organisatie

Het beleidsplan is in eerste instantie richtinggevend voor de eigen gemeentelijke organisatie, inclusief het College van B&W en de gemeenteraad. Nieuwe wegen worden bewandeld om invulling te geven aan het welzijnsbeleid. Vanuit verschillende herkenbare invalshoeken die aansluiten bij de gangbare praktijk in de gemeente wordt het beleid in termen van ambities, doelstellingen en actiepunten beschreven. In de beleidsnota is daarbij gebruik gemaakt van – en heeft afstemming plaatsgevonden met – relevante beleidsplannen heersende beleidsuitgangspunten in de gemeente.

Burgers en organisaties

Ten tweede is de agenda voor de burgers en organisaties bestemd. Zij vormen immers belangrijke doelgroepen van en zijn 5rantwoordelijk voor de realisatie van het beleid. Hun creativiteit en inzet is nodig om de ambities te realiseren.

Subregionale of regionale partijen

De nota kan tenslotte worden gebruikt voor afstemming met of doorwerking richting subregionale of regionale organisaties en partijen.

1.5 Afbakening

Deze nota heeft als titel Integrale Welzijnsnota. In de nota wordt een breed scala aan welzijn gerelateerde onderwerpen behandeld. Een aantal onderwerpen is echter geen onderdeel van deze nota. Hieronder worden deze onderwerpen genoemd evenals de reden waarom deze niet worden behandeld.

- *Lokaal onderwijsbeleid.*
Hiervoor wordt in overleg met de scholen aparte nota's opgesteld, ondermeer over de onderwerpen GOA (gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid) en de schoolbegeleidingsdienst.
- *Het Integraal Huisvestingsplan onderwijs en de visie op de Brede School in samenhang met het project Dagarrangementen en Combinatiefuncties.*
Hiervoor wordt gekoppeld aan het traject van de structuurvisie aparte nota's opgesteld.
- *Preventieve volksgezondheid.*
De gemeente is in het kader van de WCPV (Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid) verplicht een aparte nota op te stellen.
- *Accommodatiebeleid:*
Hiervoor wordt een aparte nota opgesteld. Daarbij vindt voor diverse accommodaties en voorzieningen zoals het zwembad afstemming over en samenwerking met de gemeente Zwijndrecht plaats.
- *Speelruimtebeleid*
In de Integrale Welzijnsnota komt speelruimte niet terug als onderwerp, omdat dit onderwerp in een aparte beleidsnota al is beschreven.

- *Direct aan de WMO gerelateerde onderwerpen zoals mantelzorgers en vrijwilligers, gehandicaptenbeleid, openbare geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijke opvang en verslavingszorg, leefbaarheid en sociale cohesie.*
Uitwerking hiervan vindt plaats via het WMO-beleidsplan Zwijndrechtse Waard en/of via Dordrecht (prestatieveld 7,8,9) of de regio Drechtsteden.
- *Wonen en daaraan gerelateerde Zorg en Welzijn voor ouderen en kwetsbare doelgroepen.*
Dit vindt plaats in de notitie die wordt opgesteld als uitwerking van de visie Wonen Zorg en Welzijn.
- *Zwembad*
Voor het zwembad loopt conform collegeprogramma een traject om te komen tot een visie op de toekomst van het zwembad. Daarbij wordt aangesloten op het traject om te komen tot een nota accommodatiebeleid en vindt afstemming en samenwerking plaats met de gemeente Zwijndrecht.
- *Uitbreiding van het jeugdspielpark.*
Hiervoor wordt een aparte notitie opgesteld.

1.6 Relatie Integrale Welzijnsnota en andere beleidsnotities

In deze nota wordt een aantal onderwerpen of doelgroepen genoemd die raakvlakken hebben met andere beleidsnotities. Zo liggen er voor doelgroepen jongeren en ouderen raakvlakken met het WMO-beleidsplan Zwijndrechtse Waard, de toekomstvisie van de gemeente, de gemeentelijke structuurvisie, de woonvisie, het accommodatiebeleid en lokaal gezondheidbeleid. Voor jongeren zijn er raakvlakken met speelruimtebeleid, voor ouderen zijn er raakvlakken met de WZW-visie.

1.7 Opbouw nota

De opbouw van de Integrale Welzijnsnota nota ziet er als volgt uit:

In hoofdstuk 2 worden trends en ontwikkelingen beschreven die relevant zijn voor lokaal welzijnsbeleid. Hoofdstuk 3 beschrijft de uitgangspunten voor lokaal welzijnsbeleid. Het gewenste welzijnsbeleid voor de komende jaren wordt in hoofdstuk 4 op een rij gezet. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de uitvoering en financiering van het welzijnsbeleid. Daarbij wordt ingegaan op de wijze waarop de ambities uit de welzijnsnota worden gerealiseerd.

2. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Hieronder wordt een beschrijving gegeven van de voor deze nota relevante wetgeving, en belangrijke trends en ontwikkelingen.

2.1 Wetgeving

Waar het welzijnsaanbod van gemeenten jarenlang zijn oorsprong vond in de Welzijnswet, ligt de wettelijke grondslag voor het lokaal welzijnsaanbod met ingang van 2007 verankerd in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

Andere relevante wetgeving voor lokaal welzijnsbeleid zijn de Wet op de Jeugd, de Wet Kinderopvang, de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid en de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid. Nadere informatie over doel en taken van deze wetten is terug te vinden in bijlage 1.

2.2 Inhoud van welzijnsbeleid

In het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning worden gemeenten geacht de participatie van kwetsbare groepen op lokaal niveau te ondersteunen. Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten en voorzieningen die het met name kwetsbare groepen mogelijk moet maken om mee te doen in de samenleving. Deze activiteiten zijn grotendeels terug te vinden in het lokale welzijnsaanbod.

De gemeente kan hierbij door de kortere afstanden met de uitvoerende instanties doelmatiger en doeltreffender optreden bij het realiseren van welzijnsaanbod dan de rijksoverheid. De regisserende rol op het terrein van de WMO ligt dan ook primair bij de lokale overheid. Van gemeenten wordt verwacht dat zij ‘een visie ontwikkelen op de lokale sociale problematiek en dat zij samenhang organiseren binnen het lokaal sociaal beleid. Daarvoor moeten kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen worden bepaald.’ Belangrijke trends en ontwikkelingen die naast de invoering van de WMO plaatsvinden en relevant zijn voor lokaal welzijnsbeleid zijn, individualisering, de toenemende vergrijzing, de problemen met de jeugdzorg, de druk op de thuiszorg en de toename van gezondheidsproblemen. In bijlage 2 ‘Landelijke trends en ontwikkelingen’ wordt hier uitgebreider op ingegaan.

2.3 De gemeente als regisseur

In het bovenstaande is reeds aangegeven dat het beleid van de rijksoverheid er in toenemende mate op gericht is om de gemeente een regierol te geven in het voeren van beleid. Steeds meer wettelijke beleids-taken worden gedecentraliseerd en de overheid stelt middelen aan de gemeente beschikbaar voor het vormen en uitvoeren van passend gemeentelijk beleid. Met name op het gebied van welzijns- en sociaal beleid is de rol van de gemeente van belang, omdat op lokaal niveau de behoefte aan versterking van de sociale kwaliteit het meest voelbaar is. Bovendien weet de gemeente als overheid waar zich in de lokale samenleving knelpunten voordoen en behoefte is aan extra ondersteuning.

Vanuit de regierol heeft de gemeente een duidelijke visie op de lokale samenleving en is in staat knelpunten in de lokale infrastructuur te signaleren. Vanuit deze visie op het geheel stimuleert de gemeente nieuwe ontwikkelingen, coördineert veranderingsprocessen en initieert afstemming en overleg tussen burgers, organisaties en overheid. Afstemming, communicatie en overleg met de betrokken partners zijn dan ook de voornaamste middelen om de regierol van de gemeente te kunnen voeren.

2.4 Financiering van welzijnsbeleid

Naast de inhoudelijke ontwikkeling om welzijnsbeleid primair te richten op de mogelijkheid tot participatie van kwetsbare groepen met de gemeente in rol van regisseur is landelijk een ontwikkeling gaande in de richting van verzakelijking van subsidiërelaties en versterking van het opdrachtgeverschap richting aanbieders van welzijnsvoorzieningen.

- *Producten en prestatieafspraken*

De tijd dat subsidies aan organisaties werden vertrekt als exploitatiesubsidies is voorbij en bij de meeste gemeente inmiddels vervangen door producten of diensten gerelateerde subsidies. Een aantal gemeenten heeft aan de te subsidiëren producten en diensten tevens prestatieafspraken gekoppeld om op deze wijze richting de burgers verantwoording af te kunnen leggen over de uitgegeven subsidiegelden.

Naast de ontwikkeling om te werken met producten, diensten en prestatieafspraken is, mede ingegeven door de gewijzigde financiering van de thuiszorg in het kader van de WMO, een discussie op gang gekomen over marktwerking door aanbesteding van subsidies en het publiekrechtelijk of privaatrechtelijk financieren van welzijnssubsidies.

- *Marktwerking*

Ten aanzien van de marktwerking is de achterliggende gedachte dat welzijnsproducten beter en goedkoper worden. Deze gedachte is op zich niet vreemd, maar vraagt wel om een markt waar voldoende aanbod van welzijnsproducten beschikbaar is.

Voor wat betreft het publiekrechtelijk of privaatrechtelijk subsidiëren van welzijnsproducten concentreert zich de discussie rondom meer keuzevrijheid en minder wachtgeldverplichtingen bij privaatrechtelijke subsidiëring. De uitkomst vooralsnog is, dat indien de gemeente de gevraagde welzijnsproducten openbaar aanbesteedt en heldere product- en prestatieafspraken maakt, er voldoende keuzevrijheid is. Voor wat betreft de wachtgeldverplichtingen geldt dat de gemeente juridisch niet gehouden is wachtgeldverplichtingen te betalen van een gesubsidieerde organisatie, ook al vloeien de wachtgeldverplichtingen rechtstreeks voort uit een door de gemeente genomen besluit tot bezuiniging. Wel kan bij een opgelegde bezuiniging sprake zijn van een indirecte medebekostiging van wachtgeldverplichtingen op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel van de beginselen van behoorlijk bestuur. Vooralsnog wordt geconcludeerd dat gemeenten door openbaar aanbesteden meer keuzevrijheid kunnen creëren bij het verzorgen van welzijnsaanbod.

2.5 Lokale trends en ontwikkelingen.

Een deel van de landelijke trends en ontwikkelingen op het terrein van welzijn is ook in Hendrik-Ido-Ambacht terug te vinden. Ook in Hendrik-Ido-Ambacht is er sprake van (een toegenomen) jeugdzorgproblematiek, overlast van jongeren, alcohol en drugsgebruik, een toename van de vraag naar opvang voor kinderen, gezondheidsproblemen in diverse lagen van de bevolking, een toename van de behoefte aan kwalitatief goede voorzieningen op het terrein van wonen zorg en welzijn, discussies over de schaalvergroting in het sociaal-cultureel werk en een spanning tussen de vraag naar voorzieningen en de hiervoor beschikbare middelen.

Verder brengt de groei van de gemeente vanwege de aanleg van een VINEX-wijk vraagstukken in het kader van leefbaarheid met zich mee.

2.6 Demografie

De impact van bovenstaande ontwikkelingen wordt mede bepaald door de bevolkingsopbouw van de gemeente. Volgens het benchmarkonderzoek van Deloitte uit 2003 is de bevolkingsopbouw van Hendrik-Ido-Ambacht gemiddeld. Er is dus (nog) geen sprake van ontgroening of vergrijzing. In 2001 was 13,3% van de Ambachtse bevolking ouder dan 65 jaar. Het aandeel jongeren bedraagt 27,6%. Door de aanleg van Vinexwijk De Volgerlanden zal er op korte termijn weinig veranderen in deze trends. Wel zal blijkens de demografische tabellen in bijlage c de gemeente door de aanleg van De Volgerlanden een behoorlijke groei doormaken die zijn weerslag zal hebben op het beroep op welzijnsvoorzieningen.

Op basis van dezelfde tabellen blijkt dat ook in Hendrik-Ido-Ambacht de vergrijzing de komende jaren zal toenemen. Daarnaast blijkt uit de onderste tabel dat bij de hoge variant een stijging van de doelgroep 0 – 23 jaar wordt verwacht. Belangrijkste oorzaak hiervan is de aanleg van Vinexwijk De Volgerlanden.

2.7 Uitkomsten Burgerpeiling 2007

Uit de burgerpeiling 2007 blijkt dat de burgers over het algemeen tevreden zijn over de voorzieningen op het terrein van welzijn. Wel is bij de voorzieningen voor jeugd en ouderen een lichte daling van de tevredenheid te bespeuren.

3. ALGEMEEN BELEIDSKADER

In het voorgaande hoofdstuk is ingegaan op de relevante regelgeving voor mogelijkheden tot financiering van het welzijnsbeleid. Daarnaast is gekeken naar landelijke en lokale ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt het algemene beleidskader beschreven. Dit bestaat uit:

- De relevante uitgangspunten en ambities uit het collegeprogramma en onder meer hiervan afgeleid de algemene uitgangspunten voor het welzijnsbeleid.
- Algemene doelstellingen voor het welzijnsbeleid.

Het algemeen beleidskader vormt de basis voor de thematische uitwerking van de ambities in het volgende hoofdstuk.

3.1 Uitgangspunten en ambities collegeprogramma 2006 - 2010

In het collegeprogramma 2006 – 2010 staan de volgende relevante uitgangspunten en ambities verwoord voor het lokale welzijnsbeleid.

Algemeen

- Behouden van (de identiteit) en versterken van Hendrik-Ido-Ambacht als een gemeente met een dorps karakter (kennen en gekend worden) in een stedelijke regio. Hierbij past onder andere het rustige karakter van de woonomgeving en de sociale betrokkenheid.
- Levensbeschouwelijke aspecten binnen de gemeente, zoals de zondag als een dag van rust, bezinning en ontmoeting worden gerespecteerd.
- Vanuit de behoefte om de (lokale) overheid dichterbij de inwoners te brengen en goed in te spelen op de vragen vanuit de samenleving vervult de gemeente belangrijke taken op het vlak van onder meer - dienstverlening, wijkgericht werken en maatwerk voor inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen.

Samenwerking en verantwoordelijkheden

- Samenwerking op het niveau van de Drechtsteden en in de Zwijndrechtse Waard.
- Ervoor zorgen dat de zelfredzaamheid en de organisatiekracht van inwoners, instellingen en bedrijven op een juiste wijze worden benut. Een duidelijke rolverdeling met de bijbehorende verantwoordelijkheden is van belang, als het gaat om gemeenschapszin en het hebben van respect en zorg voor elkaar.
- De eigen verantwoordelijkheid van inwoners staat centraal. Of het nu gaat om het geven van onderwijs of om de wijze van invulling van de dagelijkse zorg voor ouderen en voor gehandicapten: de eigen inspanningen van mensen om in de gemeenschappelijke vragen te voorzien zijn cruciaal.

Voorzieningen

- Kwaliteit staat bij ons voor o.a. een adequaat voorzieningenniveau en een inwonersgerichte dienstverlening.
- Wij zullen ons inspannen om samen met de inwoners en instellingen een breed en toegankelijk aanbod van voorzieningen in stand te houden. Het gaat hierbij om voorzieningen met een maatschappelijke meerwaarde, die bijdragen aan de leefbaarheid en het welbevinden van inwoners. Daarbij wordt samen met de verenigingen en instellingen het evenwicht gezocht tussen de geboden kwaliteit, de tarieven en de mogelijke eigen bijdragen.
- Wij staan voor de bevordering van de samenwerking tussen verenigingen en instellingen en zullen daartoe initiatieven nemen.
- Via de nota Wonen Zorg en Welzijn/WMO zullen wij richting geven aan de wijze waarop in samenwerking met betrokken partijen voldoende kwalitatieve woon-, zorg- en welzijnsvoorzieningen kunnen worden gerealiseerd.

Sport

- Sport bevordert de volksgezondheid, draagt bij aan individuele ontplooiing en is een maatschappelijk bindmiddel. Daarom zullen de mogelijkheden van sportbeoefening in stand worden gehouden en gestimuleerd. Bij de verbetering van sportaccommodaties wordt ingezet op duurzaamheid met aandacht voor de exploitatiekosten.

Maatschappelijke ondersteuning

- De invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning vergt de nodige inspanningen, ook financieel. Met de komst van de WMO krijgen de gemeentelijke prestaties op het vlak van zorg en welzijn extra gewicht. Voor ons is hierbij maatwerk met steeds meer zeggenschap en keuzevrijheid voor de gebruikers het uitgangspunt.
- Wij zullen samen met de gemeente Zwijndrecht in een vierjaarlijkse nota op integrale en samenhangende wijze het beleid voor de prestatievelden van de WMO vastleggen.
- Wij vinden dat inspanningen op het vlak van het sociaal-cultureel werk, sport en recreatie naast het versterken van de sociale cohesie ruimte hoort te bieden voor de eigenheid en de ontwikkeling van de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht.
- Het vrijwilligerswerk dient stevig verankerd te blijven. Het vrijwilligerswerk krijgt extra aandacht in termen van organisatie en beleid. Daarbij past het aanbieden van een nader te bepalen assortiment aan vergader- en andere faciliteiten (verzekeringen, scholing en werving e.d.). Dit leidt er toe dat mensen elkaar beter leren kennen. Vrijwilligers zelf en instellingen die veel met hen werken worden hierbij betrokken.

Jongeren

- Jongeren moeten zich gekend weten in Hendrik-Ido-Ambacht. Zij moeten zich kunnen ontplooiën binnen de gemeente, zodat zij groeien naar een eigen verantwoorde rol in de samenleving. Erkenning van jongeren binnen de Ambachtse gemeenschap en het hebben van een “eigen plek” zijn belangrijke voorwaarden om echt met elkaar in gesprek te blijven. Een evenwichtig aanbod van collectieve voorzieningen, dat is afgestemd op de leeftijdsopbouw van de jongeren binnen de wijken, is daarbij uitgangspunt.

- Onderzoek wordt gedaan naar de wenselijkheid van uitbreiding van het ambulante jongerenwerk. Eén van de aandachtspunten hierbij is dat jongeren worden aangesproken op gedrag dat overlast veroorzaakt.
- De gemeente moet een aanspreekbare partner zijn voor de jongeren zelf, hun ouders, maar ook voor de professionals in het welzijnswerk, het onderwijs en de politie (wijkagent).
- Grote waarde wordt gehecht aan de maatschappelijke functie van het Jeugdspeelpark.
- Voorzien wordt in de groeiende behoefte aan opvang van schoolgaande kinderen. Het concept van de Brede School biedt de mogelijkheid voor deze voor- en naschoolse opvang. In het verlengde daarvan horen de onderwijsinstellingen meer op partnerniveau met de gemeente te kunnen acteren vanuit een integrale benadering. Daarnaast zijn ook onderwerpen als het aanbod van onderwijs op regionaal niveau, de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt en het 'binden' van jongeren aan Hendrik-Ido-Ambacht aan de orde.

Ouderen

- In het kader van de vergrijzing van de samenleving en de toenemende levensverwachting horen de ouderen hun zelfstandigheid zoveel en lang mogelijk te kunnen behouden. De ouderen bieden wij de gelegenheid zo lang mogelijk in de eigen omgeving te kunnen participeren. Ouderen dienen daarbij zelf de keuzes te kunnen maken ten aanzien van de wijze waarop ze hun zelfstandigheid, zelfredzaamheid, medezeggenschap en participatie in het maatschappelijk leven willen behouden.
- Voorzien wordt in een meer wervend aanbod van activiteiten en voorzieningen voor ouderen. Bijzondere aandacht is er voor het voorkomen van sociaal isolement én vereenzaming.
- Voor de oudere inwoners is een eigen plek in de Ambachtse gemeenschap belangrijk. Hiervoor zijn naast individuele voorzieningen (inzet WMO) ook de inspanningen van vrijwilligers noodzakelijk. De gemeente neemt de regierol op zich en moet impulsen geven aan instellingen, verenigingen en inwoners ten aanzien van hun verantwoordelijkheid voor de zorg van ouderen en voor hen die vrijwillig vorm en inhoud geven aan die zorg.

Subsidiebeleid

- De subsidieverstrekking aan instellingen zal door ons gebaseerd worden op de mate waarin de instellingen prestaties leveren die bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen die voortvloeien uit de Welzijnsnota.

3.1 Uitgangspunten welzijnsbeleid

Hieronder zijn de centrale beleidsuitgangspunten voor toekomstig gemeentelijk welzijnsbeleid geformuleerd die dienen als richtsnoer voor de uitwerking van de diverse thema's in de volgende hoofdstukken:

a. gemeente en burgers zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het geven van invulling aan individuele en collectieve welzijnsbehoefte

Burgers zijn primair verantwoordelijk voor hun eigen individueel welzijn. De gemeente gaat ervan uit dat burgers hun capaciteiten (kennis, vaardigheden en financiële draagkracht) en hun sociaal kapitaal in de vorm van informele sociale netwerken (contacten en relaties met gezinsleden, familie, vrienden, kennissen, burens) inzetten om mee te doen aan de samenleving. Informele sociale netwerken zijn van

belang voor praktische en emotionele steun. Daar waar de mogelijkheden of middelen van burgers ontoereikend zijn om in hun welzijn te voorzien, neemt de gemeente zijn verantwoordelijkheid en voorziet in samenspraak met de burgers in ondersteuning, ondermeer via het faciliteren van collectieve welzijnsvoorzieningen. De gemeente hecht hierbij grote waarde aan het belang van de inzet van vrijwilligers bij deze voorzieningen.

Ook kan de gemeente mensen en organisaties samenbrengen en de samenwerking stimuleren. De gemeente heeft hiervoor ook gesprekspartners nodig die haar scherp houden en die vanuit de praktijk met aanbevelingen kunnen komen die bijdragen aan de kwaliteit van beleid.

b. Het aanbod van uitvoeringsorganisaties dient aan te sluiten bij door de gemeente geïmplementeerde vragen en behoeften van burgers

Welzijnsbeleid gaat uit van een vraaggerichte benadering. Niet het aanbod van uitvoeringsorganisaties, maar de vraag van burgers staat centraal. Het aanbod dient aan te sluiten bij de vraag. De gemeente dient die vraag dan wel te kennen. Zij doet dit door monitoring, het betrekken van burgers (individueel en in georganiseerd verband) bij beleidsvorming, uitvoering en evaluatie van het welzijnsbeleid.

Een vraaggerichte benadering betekent echter niet per definitie dat vragen steeds beloofd worden.

Er vindt steeds een inhoudelijke toetsing plaats aan de hand van de door de gemeenteraad vastgestelde beleidskaders. Sluiten vragen aan bij de doelstellingen van het beleid? Behoort de vragende burger tot de doelgroepen van het beleid? Is deze burger in staat om zelf oplossingen te verzorgen? Zijn er andere overheden, instanties of organisaties die voor het vraagstuk verantwoordelijk zijn? Kortom, vraaggericht werken is niet synoniem aan “men vraagt en wij draaien”. Daarnaast kunnen er financiële beperkingen zijn, waardoor vragen die de inhoudelijke toets doorstaan alsnog niet kunnen worden gehonoreerd.

Er zijn situaties waarin burgers geen vragen stellen, maar wel duidelijk is dat zij problemen hebben, zoals zorgwekkende zorgmijders, voortijdige schoolverlaters, vereenzaamde ouderen. In dergelijke situaties hanteert de gemeente een outreachende aanbodgerichte aanpak, in samenspraak met instellingen en (organisaties van) burgers

c. Integraliteit

Wij zullen het streven naar integraliteit binnen het welzijnsbeleid met kracht voortzetten. Een integrale samenhangende aanpak van problemen dient te worden gerealiseerd op basis van projecten of programma's, waarbij zowel de gemeente als de verschillende instellingen als de burgers worden betrokken. Om dit te bewerkstelligen stellen wij voor permanente overleggen op beleidsonderwerp of thema op te richten.

d. Samenwerking

Waar dit mogelijk is en meerwaarde heeft, wordt om de ambities te bereiken samenwerking gezocht met gemeenten in de Drechtsteden of met de buurgemeente Zwijndrecht. Ook worden burgers, intermediairs, maatschappelijke en belangenorganisaties betrokken. Op die manier ontstaat een gezamenlijk verantwoordelijkheidsbesef voor het welzijn in de gemeente.

e. Kwaliteit

Kwaliteit staat centraal. Kwaliteit van de beleidskeuzes en uitvoering maar ook van de uitvoeringsprocessen.

3.2 Doelgroepen

Een nadere prioritering in het kader van de uitgangspunten voor het welzijnsbeleid is het definiëren van de doelgroepen, waar het welzijnsbeleid zich op richt. Wij richten ons met het welzijnsbeleid op alle bewoners van de gemeente, maar hebben bijzondere aandacht voor jongeren, ouderen en kwetsbare groepen. Overigens geldt ook voor deze doelgroepen geldt dat de zij primair verantwoordelijk zijn voor hun eigen persoonlijk welzijn en zij aangesproken worden op hun persoonlijke capaciteiten al dan niet met behulp van ondersteuning vanuit de samenleving. De rol van de gemeente is vooral om hierbij te ondersteunen en te faciliteren.

- **jongeren**

Jongeren hebben de toekomst. Door de Volgerlanden groeit het aantal jongeren in de gemeente de komende jaren flink. Het is belangrijk dat jongeren zich kunnen ontplooiën, een eigen plek hebben, zich erkent weten en zonder beperkingen kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarvoor is het belangrijk om als gemeente te investeren in voorzieningen en faciliteiten die dit mogelijk maken. Specifieke aandacht daarbij is nodig voor jongeren die vanwege persoonlijke en/of sociale factoren gehinderd worden in hun ontwikkeling naar zelfstandigheid en die een of meerdere van de volgende kenmerken hebben: spijbelen, voortijdig schoolverlaten, problematisch middelengebruik, geen zinvolle vrijetijdsbesteding, hinderlijk of overlastgevend gedrag, criminaliteit.

- **ouderen en mensen met beperkingen**

Er zijn kwetsbare burgers die vanwege persoonlijke factoren en een gebrekkig informeel sociaal netwerk op diverse gebieden ernstige problemen ondervinden en de weg naar compenserende voorzieningen of informele steun niet weten te vinden en door toedoen daarvan onvoldoende meedoen aan de samenleving. Denk hierbij aan ouderen of mensen met beperkingen die als gevolg van het samenstel van factoren en kenmerken (zoals een hoge leeftijd, alleenstaand zijn, een laag opleidingsniveau, een afbrokkelende sociaal netwerk, lichamelijke beperkingen, een of meerdere chronische handicaps, een afnemende mobiliteit, een gebrekkige financiële positie) de regie over het eigen leven (dreigen) te verliezen en onvoldoende (dreigen te) participeren in de samenleving.

- ***maatschappelijke organisaties***

Naast genoemde doelgroepen wordt in een aantal gemeenten organisaties gesubsidieerd, waarvan de overheid het maatschappelijk belang groot genoeg acht om ze in stand te houden bijvoorbeeld uit oogpunt van de bijdrage aan sociale cohesie en leefbaarheid

In dit geval gaat het (meestal) om instellingen op het gebied van cultuur en recreatie, zoals bibliotheken, theaters en muziekscholen. De financiering van deze instellingen is in dit geval niet gericht op kwetsbare doelgroepen maar veeleer op de instandhouding van de voorziening, waarbij uitgangspunt is dat deze Het bestempelen van kwetsbare groepen tot de prioritaire doelgroepen van het beleid, impliceert dat welzijnssubsidies bij het maken van keuzes de beschikbare middelen primair ten behoeve van de genoemde doelgroepen worden aangewend.

3.3 Algemene doelstellingen

Op basis van het collegeprogramma en bovenstaande uitgangspunten wordt de navolgende algemene doelstellingen voor het welzijnsbeleid in Hendrik-Ido-Ambacht geformuleerd:

- Het zo optimaal mogelijk laten participeren van de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht in zijn algemeenheid en de doelgroepen jongeren, ouderen en mensen met beperkingen in het bijzonder aan de samenleving, middels het aanbieden van een vraaggestuurd voorzieningenaanbod dat voldoet aan kwantitatieve en kwalitatieve eisen.
- Samenwerking en partnerschap tussen gemeente, burgers en maatschappelijke organisaties
- Het bevorderen van de sociale cohesie en leefbaarheid
- Het geven van specifieke aandacht aan groepen die beperkingen ondervinden.
- Initiatieven op het gebied van welzijn, verenigingsleven en cultuur bevorderen en ondersteunen.

Om de doelstellingen te bereiken richt het gemeentelijk beleid zich in algemeen opzicht op het stimuleren en bevorderen van:

- vrijwilligersactiviteiten binnen verenigingsverband die de leefbaarheid en sociale cohesie binnen de gemeente vergroten;
- activiteiten die de sociale participatie van inwoners van de gemeente en met name van jongeren, ouderen en gehandicapten vergroten;
- activiteiten in het kader van het beheer van welzijnsvoorzieningen, sportaccommodaties en speelvoorzieningen die erop gericht zijn de gelegenheid tot ontmoeting, ontspanning en participatie van burgers te vergroten;
- educatieve, sociaal-culturele en algemeen vormende activiteiten door lokale en regionale organisaties en instellingen, ontwikkeld ten behoeve van inwoners van de gemeente en met name ten behoeve van de jeugd, ouderen en mensen met beperkingen.

Deze uitgangspunten, doelstellingen, doelgroepen en organisaties vormen het kader voor de uitwerking van diverse welzijnsthema's in de volgende hoofdstukken.

4. LOKAAL WELZIJSBELEID.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het gewenste lokale welzijnsbeleid in Hendrik-Ido-Ambacht de komende jaren.

4.1 Kunst en cultuur

De cultuur van een samenleving bestaat uit gedeelde kennis, symbolen, gewoontes, normen en waarden. Het maakt niet uit of het een gemeenschap inwoners van een dorp, een stad, een streek, een land of een geheel volk betreft. Cultuur bevindt zich voor een groot deel “tussen de oren”, maar kan zich ook uiten in bijvoorbeeld religie, taal(-gebruik), kleding, boeken, tradities, sport en spel, in kunst, maar ook in eetgewoonten en gerechten, de inrichting van het landschap, de manier waarop huizen zijn gebouwd en in de gehanteerde bestuursvorm(en). Kunst is één van de mogelijke uitingsvormen van de cultuur van een gemeenschap. We kunnen kunst in de meest brede zin opvatten als een extra, belangrijk, element toegevoegd aan de cultuuruiting. Een element dat het praktische nut van de cultuuruiting overstijgt en dat bewust is toegepast om een extra dimensie aan deze cultuuruiting te geven, om tot denken aan te zetten, zintuigen te behagen of juist te prikkelen.

De beleidsvrijheid voor de gemeente op het terrein van kunst en cultuur is groot. Er bestaan geen landelijke kaderstellende wettelijke regels voor de gemeente als het gaat om het subsidiëren van activiteiten.

4.1.1 Kunst

a. Huidige situatie

Het aanbod van kunst in de gemeente bestaat op dit moment uit kunsteducatief aanbod, amateurtoneel, kunst in de openbare ruimte, een expositiemogelijkheid voor kunstenaars en kunst op school.

Daarnaast is er een kunsteducatief aanbod van Volksuniversiteit Bouquet. In het kader van kunst in de openbare ruimte staat in de gemeente een aantal kunstwerken en is in de afgelopen twee jaar een aantal kunstuitingen in de wijk De Volgerlanden gerealiseerd. Ook biedt de gemeente kunstenaars de mogelijkheid om te exposeren in de hal van het gemeentehuis. Verder maken diverse scholen gebruik van Kunstmenu dat door de provincie wordt aangeboden.

Tenslotte wordt op projectmatige basis onder andere via de kunstmarkt, die dit jaar voor het eerst door stichting Historisch Genootschap is georganiseerd en de Zomerdag aandacht geschonken aan kunst.

Voor de financiële ondersteuning van kunst- en cultuurprojecten beschikt de gemeente over een voorziening kunst en cultuur en het Familie Spoorfonds.

b. Ontwikkelingen

In het najaar is de gemeente van plan te starten met de nadere uitwerking van een visie op de Brede School in combinatie met Dagarrangementen. Hierbij zal gekeken worden naar de mogelijkheden om kunstzinnige vorming aan te bieden in het kader van de Brede School.

c. Visie

Activiteiten op terrein van kunst nodigen uit tot meedoen, ontplooiing, ontmoeting, het delen van ervaringen en interesse in de eigen historie. Een levendig klimaat op het terrein van kunst draagt bij aan actieve deelname aan het gemeenschapsleven. De gemeente heeft op het gebied van kunst en cultuur

een faciliterende, stimulerende, voorwaardenscheppende, maar geen uitvoerende rol. Dit vindt de gemeente de taak van stichtingen, verenigingen of particulieren.

c. Beleidsdoelstellingen:

- Het stimuleren van kunstzinnige vorming en activiteiten door stichtingen, verenigingen of particulieren.
- Het creëren van voorwaarden en faciliteiten zodat inwoners actief of passief kunnen deelnemen aan een zo breed mogelijk scala van activiteiten op het terrein van amateuristische kunstbeoefening.
- Het vergroten van de samenhang en de afstemming in het bestaande aanbod van kunstzinnige vorming in Hendrik-Ido-Ambacht, waardoor een kwalitatief groter aanbod aan voorzieningen aan de burgers kan worden aangeboden en de middelen zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet.

4.1.2 Cultuur

a. Huidige situatie

Het cultuuraanbod bestaat uit theatervoorstellingen in cultureel centrum Cascade, de muzieklussen van de toonkunstmuziekschool To Be, het cursusaanbod van stichting Bouquet, het bibliotheekwerk van de stichting Netwerkbibliotheek Zuid-Holland Zuid-Oost en de activiteiten van stichting Danscentrum, het Historisch Genootschap en de lokale zangkoren en zangverenigingen. In het kader van de samenwerking in de Drechtsteden heeft het Cultuurprofiel gezorgd voor aanvullend cultureel aanbod in de regio, zoals het VOX-project. To Be, de bibliotheek, het Historisch Genootschap en dameskoor Internos ontvangen structurele financiële ondersteuning voor hun activiteiten.

b. Ontwikkelingen

Op het terrein van cultuur is landelijk al enige tijd sprake van een terugtrekkende overheid, waar het gaat om structurele financiële verplichtingen ten aanzien van culturele instellingen. Dit heeft bij een aantal gemeenten navolging gevonden in de sluiting van volksuniversiteit, de afslanking van het bibliotheekwerk en de commercialisering van muziekscholen.

Het theateraanbod van stichting Cascade mag zich inmiddels verheugen in een toenemende belangstelling van de inwoners van de gemeente en een toename van het aantal voorstellingen.

Cascade ontvangt voor het theateraanbod tot nu toe geen subsidie van de gemeente. Op basis van de thans door Cascade geformuleerde doelstellingen voor uitbreiding van het theateraanbod, de verscherpte wet- en regelgeving, de staat van de grote zaal lukt het de stichting niet zonder steun van de gemeente haar ambities te realiseren.

Daarnaast zijn de grenzen voor het invullen van het theateraanbod in zicht omdat de grote zaal ook wordt gebruikt voor amateur-voorstellingen en door verenigingen en instellingen.

Een andere ontwikkeling is de verwachte bouw van een nieuw (regionaal) theater in Dordrecht.

Daarnaast wordt als onderdeel van het accommodatiebeleid en de mogelijke samenwerking op het gebied van voorzieningen een onderzoek gestart naar de mogelijkheid om samen met Zwijndrecht een theatervoorziening in de Zwijndrechtse Waard te realiseren. Hiervoor loopt een apart traject.

In het kader van accommodatiebeleid wordt gekeken wat de rol van Cascade op het gebied van verhuur en exploitatie van gebouwen in de toekomst kan zijn, alsmede wat de theaterfunctie vraagt aan daarvoor benodigde voorzieningen.

Tenslotte wordt in het najaar van 2007 gestart met de reeds in het voorgaande genoemde nadere uitwerking van de Brede Schoolvisie, waarbij ook gekeken zal worden naar de mogelijkheden om een aanbod op het terrein van culturele vorming onder te brengen in de Brede School.

In de regio Drechtsteden wordt binnenkort gestart met het opstellen van een nieuw Cultuurprofiel Drechtsteden met o.a. aandacht voor de koren in de Drechtsteden.

c. Visie

Cultuur inspireert en maakt mensen bewust van hun identiteit én identiteit is een inspiratiebron voor culturele activiteiten. Een kwalitatief en kwantitatief hoogwaardig theateraanbod, bibliotheekwerk en mogelijkheden tot culturele en muzikale vorming kunnen hierbij een belangrijke bijdrage leveren aan de sociale cohesie en leefbaarheid in een gemeente.

d. Beleidsdoelstellingen

- Het stimuleren van culturele vorming en activiteiten door stichtingen, verenigingen of particulieren.
- Het creëren van voorwaarden en faciliteiten zodat inwoners actief of passief kunnen deelnemen aan een zo breed mogelijk scala van culturele activiteiten.
- Het vergroten van de samenhang en afstemming in het bestaande en nieuwe aanbod van culturele voorzieningen in Hendrik-Ido-Ambacht, waardoor een kwalitatief groter aanbod aan voorzieningen aan de burgers kan worden aangeboden en de middelen zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet.
- Het bevorderen van onderzoek en het opsporen en verzamelen van gegevens over de geschiedenis van gemeente en streek.
- Bevorderen van de organisatie van tentoonstellingen en excursies.

4.1.2.1 Muziekonderwijs

a. Huidige situatie

Ter bevordering van de muzikale ontwikkeling biedt stichting To Be in Hendrik-Ido-Ambacht buiten schooltijd muzieklessen aan in cultureel centrum Cascade. Daarnaast levert To Be nog andere diensten. Daarvan maken wij geen gebruik. De aangesloten gemeenten maken afspraken over te leveren diensten en daaraan gekoppelde subsidiëring, via het subsidiëntenoverleg. To Be ontvangt hiervoor een budget-subsidie.

b. Ontwikkelingen

Binnen het muziekonderwijs is een ontwikkeling gaande, waarbij gemeenten de structurele subsidie ten behoeve van het muzieklessen in en buiten het basisonderwijs verlagen en in het kader van de Brede School op projectbasis in het basisonderwijs muzieklessen inkopen. In het kader van de ontwikkeling van de Brede Schoolvisie zal ook in Hendrik-Ido-Ambacht naar deze mogelijkheid worden gekeken. Omgekeerd is To Be van plan om in het najaar de basisscholen in de regio te benaderen met een kunst en cultuuraanbod voor het basisonderwijs, dat scholen rechtstreeks kunnen inkopen bij To Be. Tenslotte heeft To Be te maken met een grotere vraag van leerlingen uit Hendrik-Ido-Ambacht naar buitenschoolse muzieklessen, dan er aanbod is.

c. Visie

Muziekonderwijs vormt een goede basis voor persoonlijke ontplooiing en muzikale ontwikkeling bij kinderen. Het is van belang dat dit aanbod blijft bestaan en zo breed mogelijk plaatsvindt, dus zowel tijdens schooltijd als buiten schooltijd.

d. Beleidsdoelstellingen

Op basis van bovenstaande informatie worden ten behoeve van het muziekonderwijs de volgende beleidsdoelstelling geformuleerd:

- Het leveren van een bijdrage aan de algemene en muzikale ontwikkeling van de leeftijdsgroep 6 - 18 jaar, van ouderen en van mensen met een beperking.
- Het leveren van een bijdrage bij de ontwikkeling van een aanbod in het kader van de Brede School en dagarrangementen

4.1.2.2 Vormings- en ontwikkelingswerk

a. Inleiding

Vormings- en ontwikkelingswerk biedt personen boven de leerplichtige leeftijd, ongeacht vooropleiding of positie de mogelijkheid zich te ontwikkelen en te vormen. Volksuniversiteiten vervullen in dit kader een belangrijke rol.

b. Ontwikkelingen

Ten aanzien van de subsidiëring van volksuniversiteiten is de trend in Nederland om de subsidies af te bouwen en volksuniversiteiten te stimuleren om te komen tot een kostendekkend cursusaanbod. In Hendrik-Ido-Ambacht heeft dit geleid tot stopzetting van de structurele subsidie aan volksuniversiteit Bouquet in 2006. Ter compensatie heeft de gemeente besloten de huur van de ruimte die Bouquet huurt te verlagen en heeft de gemeente ter overbrugging van de oude en de nieuwe situatie voor 2007 een éénmalige subsidie verstrekt.

c. Visie

Vormings- en ontwikkelingswerk dient te worden beschouwd als een taak van het particulier initiatief, waar de rol van de gemeente zich dient te beperken tot het onder de aandacht brengen van de activiteiten die er plaatsvinden. Daarnaast kan incidenteel op projectbasis financiële ondersteuning plaatsvinden. Voor mensen met een beperkt inkomen zijn in het kader van het minimabeleid via de Sociale Dienst Drechtsteden mogelijkheden aanwezig.

d. Beleidsdoelstelling

- Het door de gemeente onder de aandacht brengen van de activiteiten in het kader van vormings- en ontwikkelingswerk.

4.1.2.3 Bibliotheekwerk

a. Inleiding

De bibliotheek is de grootste vereniging van Nederland. Zo'n vijf miljoen Nederlanders zijn lid. Zuid-Holland heeft ongeveer 200 bibliotheekvestigingen. Het ledenaantal loopt echter terug, daarom moet vernieuwing de bibliotheek weer bij de tijd brengen. In het Koepelconvenant van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de provincie de aangewezen regisseur bibliotheekvernieuwing. Bibliotheekwerk richt zich op het bereiken van burgers met informatie van educatieve, culturele of recreatieve aard, die anders voor hen niet of slechts tegen hoge kosten verkrijgbaar zou zijn.

In Hendrik-Ido-Ambacht wordt het bibliotheekwerk aangeboden door de stichting Bibliotheek Netwerk Zuid-Holland Zuidoost. Deze is met ingang van 1 januari 2007 van start gegaan. In de stichting zijn de bestaande bibliotheekorganisaties van zeventien gemeenten opgegaan.

b. Ontwikkelingen

De provincie stelt samen met gemeenten, bibliotheken en bibliotheekorganisaties jaarlijks een plan op, met daarin de doelen die men dat jaar wil bereiken. De afgelopen jaren heeft de provincie Zuid-Holland vooral geïnvesteerd in structuur, modernisering en organisatie van bibliotheken. Door fusies zijn er 29 basisbibliotheken ontstaan. Daarnaast is de kwaliteit van de dienstverlening verbeterd. Inmiddels is er een stevig netwerk van basisbibliotheken die goed samenwerken en gezamenlijk problemen oplossen. In het kader van de Regionale Vernieuwingsagenda Bibliotheekwerk wordt op dit moment druk gewerkt aan de afstemming van de activiteiten en de versteviging van de samenhang van de bibliotheken in de regio Zuid-Holland Zuid-Oost. Hiertoe vinden de volgende activiteiten plaats:

- het werken aan imagoverbetering
- het bouwen aan een regionale collectie
- de automatisering van bedrijfsvoering en dienstverlening (digitaal reserveren en verlengen van boeken)
- het verrichten van gebruikersonderzoek
- het opzetten van klantenplatforms,
- aansluiting bibliotheken en bijvoorbeeld leefbaarheid, cultuureducatie, inburgering, Brede School en de Wet maatschappelijke ondersteuning.
- samenwerking met onderwijs, culturele instellingen en zorg- en welzijnsorganisaties
- het uitbreiden van activiteiten voor het onderwijs
- ontwikkeling van de digitale bibliotheek (schoolbieb.nl en Zoek@Boek).
- het verstrekken van informatie over en ontwikkelen van activiteiten op het terrein van cultuurhistorie en cultureel erfgoed

Doel van deze vernieuwingsagenda is om de positie van bibliotheken naar de toekomst toe te verstevigen. Lokaal betekent één en ander wel dat er frictie ontstaat tussen bovenstaande ambities en de middelen voor de lokale bibliotheek. Op dit moment ligt er bij de gemeente een verzoek om de subsidie voor het bibliotheekwerk te verhogen.

c. Visie

De bibliotheek moet een voorziening zijn, waar alle inwoners van de gemeente terecht kunnen om informatiebronnen te raadplegen of te lenen, ongeacht of het om informatiedragers in gedrukte vorm gaat of om audiovisuele materialen of om virtuele informatiebronnen.

d. Beleidsdoelstellingen

Bovenstaande visie leidt tot de volgende concrete beleidsdoelstellingen voor het bibliotheekwerk:

- dienstverleningsniveau dat voldoet aan de eisen die gelden voor een servicebibliotheek. Dit houdt in ieder geval in dat het basispakket met de volgende kerndiensten wordt geleverd:
 - Het bereiken van burgers met informatie van educatieve, culturele of recreatieve aard die anders voor hen niet of slechts tegen hoge kosten in termen van geld, inspanning en tijd verkrijgbaar zouden zijn.
 - Het zorg dragen voor een bibliotheekvoorziening, waar een verzameling boeken, cd's, documentatie, audiovisueel materiaal, tijdschriften en publicaties opgesteld is die voor een ieder bestemd en toegankelijk is, teneinde het vrije verkeer van informatie en daarmee kwaliteit van maatschappelijk en culturele leven te bevorderen.
 - Het realiseren van mogelijkheden voor online dienstverlening, raadpleegmogelijkheden voor publiek toegankelijke databanken en kennissystemen.
 - Het zich, in samenwerking met (lokale) culturele welzijns- en onderwijsorganisaties, inzetten voor de vergroting van het cultuurbereik, door haar klanten te informeren over en te stimuleren tot deelname aan culturele activiteiten. Een plek waar ruimte is voor ontmoeting en debat.
- Op basis van de vierjaarlijkse vernieuwingsagenda het bibliotheekbeleid lokaal inkleuren waarbij aansluiting wordt gezocht met de ambities op het gebied van de Brede Schoolactiviteiten, onderwijsbeleid en de WMO (bijv. sociale activering, informatie voor vrijwilligers).

4.1.2.4 Mediazaken

a. Huidige situatie

Op het terrein van mediazaken is een tweetal organisaties in Hendrik-Ido-Ambacht actief. Het betreft de Programmaraad voor de Kabel, die verantwoordelijk is voor het zenderaanbod voor de bevolking van Hendrik-Ido-Ambacht en de bovenlokale omroep ATOS die via radio- en tv-uitzendingen aandacht schenkt aan het nieuws en ontwikkelingen in de gemeente Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht. Genoemde organisaties ontvangen hiervoor een structurele bijdrage van de gemeente.

b. Ontwikkelingen

Op het terrein van mediazaken is de belangrijkste ontwikkeling, de schaalvergroting bij de lokale omroepen.

c. Visie

De gemeente vindt bevordering van sociale cohesie en leefbaarheid belangrijk. Dat betekent dat de gemeente meer dan voorheen gaat werken op wijkniveau en dat inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht meer worden betrokken bij de beleidsvoorbereiding en uitvoering.

De bedoeling hiervan is dat de mensen zich betrokken voelen bij hun wijk of buurt.

Betrokkenheid gaat over de inzet van burgers om zelf bij te dragen aan het verbeteren van het sociale klimaat en verantwoordelijkheid nemen voor die eigen en directe sociale omgeving. Daarvoor is het nodig dat er op een goede manier wordt gecommuniceerd. Een lokale omroep kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren.

d. Beleidsdoelstelling

- Het faciliteren van één organisatie die een bijdrage levert aan de communicatie in en informatievoorziening over de lokale gemeenschap.
- Het faciliteren van één organisatie die een bijdrage levert aan de kwaliteit en kwantiteit van het lokale zenderaanbod.

4.1.3 Ontwikkelingssamenwerking

a. Huidige situatie

Het aanbod op het terrein van ontwikkelingssamenwerking vindt plaats via de ondersteunende en bewustwordingsactiviteiten van het COS Zuid-Holland. Daarnaast worden er incidenteel projecten vanuit de kerken georganiseerd die met de deelname en publiciteit hierover bijdragen aan de bewustwording van de bevolking van Hendrik-Ido-Ambacht. Tenslotte dragen VIOZ en de Wereldwinkel bij aan bewustwording in het kader van ontwikkelingssamenwerking.

b. Ontwikkelingen

Er zijn op dit moment geen relevante ontwikkelingen aan de orde.

c. Visie

De gemeente vindt het belangrijk dat de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht zich bewust zijn en bewust gemaakt worden van het bestaan van andere culturen en de situatie in ontwikkelingslanden, waardoor het draagvlak voor hulp, de verdraagzaamheid ten opzichte van deze culturen groter worden en racisme afneemt.

d. Beleidsdoelstellingen

Het creëren van bewustwording over andere culturen én het vergroten van verdraagzaamheid en de bestrijding van racisme.

4.2. Sport en recreatie

4.2.1 Sport

a. Huidige situatie

Sport vormt een belangrijk onderdeel van de plaatselijke sociale infrastructuur en kan een bijdrage leveren aan het realiseren van maatschappelijke doelstellingen. Het gemeentelijk sportbeleid heeft ten doel de sportparticipatie van de inwoners en daarbinnen die van bepaalde specifieke doelgroepen (jeugdigen, mensen, met een beperking en ouderen) te vergroten. Ook gezondheidsaspecten spelen hierbij een belangrijke rol.

Het sportbeleid in Hendrik-Ido-Ambacht is thans gericht op het realiseren en in stand houden van een goede infrastructuur voor sportbeoefening en het aanbieden van een aantal activiteiten in het kader van de Breedtesportimpuls (GALM-project, sport- en spelbus en 55+ sportdagen).

Daarnaast zorgt de gemeente voor de instandhouding van sportpark Schildman, sporthal de Ridderhal en zwembad De Louwert. Verder is de gemeente recentelijk gestart met de bouw van een nieuwe sporthal in De Volgerlanden. De bestaande sporthal en het zwembad worden gesubsidieerd via een budgetsubsidie aan respectievelijk stichting Cascade en Optisport.

De vergoeding voor het gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties is niet gebaseerd op kosten-dekkende tarieven. Hierbij is sprake van een indirecte vorm van subsidieverlening. Daarbij is ook verschil aanwezig in de mate van kostendekkendheid tussen de tarieven die de binnensport- en buitensportverenigingen betalen. In het kader van de nota accommodatiebeleid wordt hier naar gekeken.

b. Ontwikkelingen

Naast de mogelijkheid om aan sportbeoefening plezier te beleven en prestaties te behalen wordt sport steeds meer gericht ingezet als middel om mensen gezond te laten bewegen, om sociale cohesie en leefbaarheid te bevorderen, om aandacht te schenken aan waarden en normen en om integratie te bevorderen.

Ook wordt sport ingezet als activiteit in het kader van de opzet van Brede Scholen en buitenschoolse activiteiten.

Om dit te stimuleren zijn door het rijk de afgelopen jaren de Breedtesport- en de BOS (BuurtOnderwijs Sport)-impuls ingezet.

Om ten behoeve van deze ontwikkelingen de juiste keuzes te maken in het kader van sportbeleid is de trend bij lokale overheden om burgers en instellingen actief te betrekken. In Hendrik-Ido-Ambacht is aan deze ontwikkeling gehoor gegeven door de haalbaarheid van de oprichting van een sportplatform te onderzoeken

c. Visie

Sport en bewegen is waardevol als *doel* in zichzelf – sporten om het sporten, waaraan mensen plezier beleven en zich maximaal sportief kunnen ontwikkelen –, en als middel om andere doelen te bereiken. Sport en bewegen bevordert ook maatschappelijke participatie en sociale cohesie, leert jonge mensen omgaan met waarden en normen, biedt sporters en vrijwilligers ontplooiingsmogelijkheden en kan negatieve effecten van de moderne samenleving op het gebied van gezondheid compenseren.

Een levendig sportklimaat draagt bij aan actieve deelneming aan het gemeenschapsleven en de aantrekkingskracht van Hendrik-Ido-Ambacht. De eerste verantwoordelijkheid voor sportbeoefening ligt bij het particulier initiatief.

Het gemeentelijk beleid richt zich op het scheppen van voorwaarden op basis waarvan het particulier initiatief in de opzet en uitvoering van activiteiten zijn verantwoordelijkheid kan dragen.

Uitgangspunt is dat er een gevarieerd sportaanbod is en dat de sportvoorzieningen afgestemd zijn op dit gevarieerde sportaanbod.

Met kwaliteitsimpulsen via de breedtesport wil de gemeente de toegankelijkheid van (sport)voorzieningen en activiteiten voor mensen met een beperking en de integratie van ex instellingsbewoners in de plaatselijke (sport)gemeenschap extra stimuleren. Ook de deelname van jeugd en ouderen aan sport wordt gestimuleerd.

Gezondheidsaspecten spelen een rol bij het actief sporten. In dat kader is er een dwarsverband naar het lokaal gezondheidbeleid .

d. Beleidsdoelstellingen

- Het bevorderen van beweging en deelname aan sport bij burgers in zijn algemeenheid en kwetsbare groepen in het bijzonder
- Het leveren van een bijdrage aan een duurzame verbetering van het lokale sportaanbod
- Het voor sportvoorzieningen en sportactiviteiten realiseren van een tarievenstructuur met een juiste verhouding tussen kwaliteit, tarieven en eigen bijdragen.

4.2.2 Recreatie

a. Huidige situatie

Het huidige aanbod aan bovenwijkse recreatieve voorzieningen in Hendrik-Ido-Ambacht bestaat uit recreatiegebied de Sandelingen Ambacht, het Burgemeester Baxpark en het jeugdspeelpark..

b. Ontwikkelingen

Door de gemeente wordt op dit moment gewerkt aan een nota lokaal gezondheidsbeleid. Eén van de thema's die in de nota aan bod komt is de toename van overgewicht. In het kader van de bestrijding van overgewicht kan de aanwezigheid van recreatieve infrastructuur bijvoorbeeld in het kader van sportief wandelen en de ontwikkeling van wandelroutes een nuttige functie vervullen. Daarnaast zal in de wijk De Volgerlanden op termijn het Sophiapark worden aangelegd als recreatieve voorziening. Tenslotte worden in de regio IJsselmonde diverse nieuwe recreatiegebieden aangelegd.

c. Visie

De gemeente beschouwt recreatieve voorzieningen in het kader van leefbaarheid als mogelijkheid om te recreëren en te ontspannen en in het kader van gezond bewegen als mogelijkheid om te wandelen, hard te lopen en te fietsen.

d. Beleidsdoelstellingen

- Het scheppen en in stand houden van een infrastructuur voor recreatieve doeleinden ten behoeve van de bevordering van sociale cohesie, leefbaarheid en gezonde leefstijl van de lokale bevolking.

4.3. Toerisme

a. Huidige situatie

In het kader van toerisme draagt de gemeente bij aan de regionale VVV en neemt de gemeente deel aan de discussie over de invulling van het Hollands Glorie-concept, bedoeld om meer toeristen naar de Drechtsteden te trekken.

b. Ontwikkelingen

Daarnaast, zoals reeds aangegeven neemt de gemeente in Drechtstedenverband deel aan de verdere concretisering van het Hollands Glorie-concept.

c. Visie

Toerisme is voor de gemeente geen onderwerp van actief beleid, vanwege het ontbreken van toeristische trekpleisters.

d. Beleidsdoelstelling

- Het faciliteren van één voorziening die zorg draagt voor de informatie over het lokale en regionale aanbod op het terrein van toerisme.

4.4. Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Onder het product zijn twee thema's te onderscheiden te weten kinderdagopvang en buitenschoolse opvang en peuterspeelzaalwerk.

4.4.1 Kinderdagopvang en buitenschoolse opvang

a. Huidige situatie

De basis voor gemeentelijk beleid op dit thema is de Wet Kinderopvang (Wk). Op 1 januari 2005 is deze wet in werking getreden. Doel van de wet is om het ouders of verzorgers gemakkelijker te maken om werk en zorg te combineren. De kosten van kinderopvang worden door ouders, werkgevers en overheid gezamenlijk gedragen. De inkomensafhankelijke tegemoetkoming door de Belastingdienst komt rechtstreeks in handen van de ouders, die daardoor zelf kunnen bepalen van welk aanbod aan kinderopvang gebruik gemaakt zal gaan worden.

Als gevolg van de invoering van de Wk heeft de gemeente drie wettelijke taken:

- melding en registratie;
- het verstrekken van een gemeentelijke bijdrage in de kosten van de kinderopvang voor in de wet omschreven doelgroepen;
- toezicht op de kwaliteit en een handhavingplicht.

De gemeente ontvangt voor deze taken één vast bedrag van het Rijk. Bij de uitvoering van haar taken is de gemeente gehouden aan de volgende wet- en regelgeving:

- Wet Kinderopvang
- Verordening Wet Kinderopvang

Melding en registratie

De gemeente zorgt voor de registratie van kinderdagverblijven en houdt hiertoe een register Kinderopvang bij.

Lokaal doelgroepenbeleid

Ten aanzien van een aantal bij de wet bepaalde doelgroepen dient de gemeente een bijdrage te leveren in de kosten van kinderopvang (het ontbrekende werkgeversdeel). Als de gemeente voor andere (niet wettelijk verplichte) doelgroepen kinderopvangplaatsen wil inkopen, zal dat volledig uit eigen middelen moeten worden betaald.

Door de gemeenteraad is in 2005 bij de vaststelling van de Verordening Wet Kinderopvang 2005 er voor gekozen om geen extra doelgroepen te benoemen aanvullend op de reeds in de wet benoemde doelgroepen. Wel werden aanvragen voor kinderopvang op sociaal medische indicatie in behandeling genomen en bekostigd uit de bijzondere bijstand. Per 1 januari 2007 heeft de gemeenteraad besloten om de aanvragen voor kinderopvang op sociaal-medische indicatie onder te brengen bij de Sociale Dienst Drechtsteden en hiervoor budget beschikbaar te stellen. Ook de uitvoering van het overige doelgroepenbeleid vindt plaats door de Sociale Dienst Drechtsteden.

Handhaving Wet Kinderopvang

In de wet Kinderopvang zijn de kwaliteitseisen ten aanzien van kinderdagverblijven vastgelegd. De GGD verzorgt de inspecties van de kinderdagverblijven. De gemeente kan ingrijpen als uit inspectierapportages van de toezichthouder (GGD) blijkt dat niet of onvoldoende wordt voldaan aan de landelijke kwaliteitseisen van de Wk (invulling van het begrip “verantwoorde kinderopvang”). Dit ingrijpen varieert van het geven van een schriftelijke aanwijzing tot en met een verbod om een kindercentrum in exploitatie te nemen. De gemeente heeft nog geen handhavingsbeleid opgesteld, waarin bepaald is hoe de gemeente met overtredingen omgaat.

b. Ontwikkelingen

Kinderopvang wordt naast het bieden van de mogelijkheid aan werkende ouders tot opvang van hun kinderen ingezet in het kader van onderwijsachterstandenbeleid (voor- en vroegschoolse educatie), preventief jeugdbeleid en de ontwikkeling van Brede Scholen.

Ook worden kinderopvangvoorzieningen meer en meer ingezet voor de tussenschoolse en buitenschoolse opvang, als gevolg van de wettelijke verplichting voor het basisonderwijs om per 1 augustus 2007 deze vorm opvang te regelen. Deze ontwikkeling zal leiden tot een groei in het aanbod van kinderopvang en betekent dat er nieuw initiatieven kunnen worden verwacht voor de vestiging van kinderdagverblijven.

In Hendrik-Ido-Ambacht is in het kader van preventief jeugdbeleid ervoor gekozen om de organisaties voor kinderopvang te betrekken bij vroegsignalering van ontwikkelingsachterstanden. Hiertoe draaien de organisaties voor kinderopvang mee in het voorschoolse multidisciplinair team. Tevens zijn met de aanbieders van kinderopvang afspraken gemaakt over dossieroverdracht naar het basisonderwijs. Ten behoeve van de ontwikkeling van een visie op de samenhang tussen kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en basisonderwijs heeft de gemeente subsidie ontvangen in het kader van de regeling Dagarrangementen en Combinatiefuncties. Het is de bedoeling eind 2007 te starten met de ontwikkeling van deze visie.

c. Visie

Naast het fungeren als voorziening voor de opvang van kinderen van werkende ouders dient kinderdagopvang naast peuterspeelzaalwerk een belangrijke rol te vervullen waar het gaat om het signaleren van ontwikkelings- en educatieve achterstanden bij jonge kinderen.

Ondanks het feit dat gemeenten met de inwerkingtreding van de Wet Kinderopvang alleen nog de wettelijke plicht hebben om te zorgen voor de registratie van en het zorg dragen voor het toezicht op kinderdagverblijven is het verstandig kinderopvangorganisaties nadrukkelijk te betrekken bij het preventief jeugdbeleid. Gelet op de wettelijke verplichting voor het basisonderwijs om te zorgen voor voldoende voor en naschoolse opvang, is het wenselijk om binnen de gemeente te laten zorgen voor voldoende mogelijkheden voor kinderopvang.

d. Beleidsdoelstellingen

Op basis van bovenstaande informatie worden voor kinderopvang de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Het invullen van de gemeentelijke taken op grond van de wet Kinderopvang teneinde ouders te faciliteren om zorg, opvoeding en werk te combineren.
- Het daar waar mogelijk de randvoorwaarden invullen die nodig zijn om de vestiging van kinderopvangvoorzieningen mogelijk te maken.
- Het stimuleren dat kinderopvangorganisaties actief participeren in signaleringsnetwerken

4.4.2 Peuterspeelzaalwerk

a. Huidige situatie

Het initiëren en in stand houden van peuterspeelzaalwerk is autonoom beleid van de gemeente. De uitgaven aan deze werksoort worden bekostigd uit “eigen” middelen van de gemeente. Als zodanig is de gemeente vrij om te bepalen hoe en in welke mate invulling wordt gegeven aan de lokale behoefte aan peuterspeelzaalwerk.

Het peuterspeelzaalwerk in Hendrik-Ido-Ambacht verzorgt van oudsher de functies van spel, ontwikkeling en opvang van peuters in de leeftijd van 2 - 4 jaar. Daarnaast houdt het peuterspeelzaalwerk zich bezig met het signaleren van problemen in de ontwikkeling van kinderen en het uitwisselen van ervaringen met ouders over de (de opvoeding van) hun kinderen.

In Hendrik-Ido-Ambacht wordt het peuterspeelzaalwerk aangeboden door stichting Kinderopvang Hendrik-Ido-Ambacht en peuterspeelzaal De Koekepeer.

Stichting Kinderopvang Hendrik-Ido-Ambacht ontvangt hiervoor een budgetsubsidie.

In de gemeentelijke “Verordening Peuterspeelzaalwerk” zijn de kwaliteitseisen opgenomen voor het peuterspeelzaalwerk

b. Ontwikkelingen

In het kader van de WMO wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de participatie van kwetsbare groepen. Daarnaast wordt in 2008 een wijziging van de financiering van het peuterspeelzaalwerk verwacht op dezelfde wijze als bij de kinderopvang.

Verder speelt een tweetal ontwikkelingen op het terrein van peuterspeelwerk, waarbij de peuterspeelzaal naast speelvoorziening wordt ingezet als vindplaats voor het actief signaleren van ontwikkelingsachterstanden bij jonge kinderen en als voorziening voor VVE (voor- en vroegschoolse educatie).

Tenslotte wordt de peuterspeelzaal door veel gemeenten ingezet als ontmoetingspunt voor jonge ouders in de wijk en als locatie voor themabijeenkomsten voor jonge ouders.

c. Visie

Om de participatie van kwetsbare groepen kinderen te bevorderen en ontwikkelingsachterstanden en achterstanden bij deelname aan het basisonderwijs te voorkomen wordt het wenselijk geacht om het peuterspeelzaalwerk in Hendrik-Ido-Ambacht in stand te houden. Omdat een nader uitgewerkte visie op dit onderwerp ontbreekt, is het van belang dat dit op korte termijn alsnog plaatsvindt.

d. Beleidsdoelstellingen

- Het in de gemeente aanbieden van de mogelijkheden tot het in georganiseerd verband tegen een vergoeding laten opvangen van peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar, waarbij de nadruk ligt op het stimuleren van het spelen en het bevorderen van de ontwikkeling van peuters.
- Het faciliteren van kinderopvangorganisaties die peuterspeelzaalwerk aanbieden gericht op de sociale, creatieve en educatieve ontwikkeling van kinderen in de leeftijdscategorie van 2 tot 4 jaar

4.5. Sociaal Cultureel Werk.

a. Huidige situatie

Vanuit de visie op het welzijnsbeleid beschouwt de gemeente het sociaal-cultureel werk als algemene basisvoorziening ten behoeve van alle bewoners.

Belangrijkste aanbieders van sociaal-cultureel werk in Hendrik-Ido-Ambacht zijn het jeugd- en jongerenwerk en het ouderenwerk. Hiervoor ontvangen de uitvoerende organisaties stichting DUMAS en stichting Gecoördineerd Ouderenwerk een budgetsubsidie en de Oranjevereniging Wilhelmina-Juliana en stichting Vrij Spel een waarderingssubsidie.

b. Visie

Het sociaal-cultureel werk dient een bijdrage te leveren ten behoeve van de bevordering van de sociale cohesie en leefbaarheid en ruimte dient te bieden voor de eigenheid en de ontwikkeling van onze inwoners.

Op basis van dit uitgangspunt dient de gemeente te beschikken over een basisaanbod van sociaal-culturele activiteiten gericht op het bevorderen van de aandachtspunten van het sociale beleid (bevordering van leefbaarheid en voorkomen van achterstandssituaties) afgestemd op de vraag vanuit de verschillende doelgroepen en rekening houdend met het beschikbare financiële kader. Sociaal isolement van mensen moet zoveel mogelijk worden tegengegaan.

Daarbij dient er specifiek aanbod te zijn voor jongeren, ouderen en kwetsbare groepen. Waar mogelijk dient samenwerking tussen verschillende voorzieningen in de eigen gemeente of regio plaats te vinden. Het gaat er daarbij onder meer om dat er verbinding wordt gemaakt tussen de uitvoering van de verschillende welzijnsterreinen, zodat zaken gecoördineerd plaats vinden en behoeften sneller en makkelijker gesignaleerd worden. Specifiek kan in dit kader worden gedacht aan samenwerking met de buurgemeente Zwijndrecht.

c. Ontwikkelingen

Door de groei van de gemeente en maatschappelijke ontwikkelingen is de verwachting dat de behoefte aan een basisaanbod van kwalitatief hoogwaardige sociaal-culturele activiteiten de komende jaren zal toenemen. Er is een toenemende behoefte aan betrokkenheid van mensen onderling, naar betrokkenheid bij de directe leefomgeving. Verder geven de ontwikkelingen binnen beleidsterreinen als jeugd-beleid, ouderenbeleid en vrijwilligersbeleid steeds meer aanleiding tot coördinatie en afstemming, zowel onderling als met andere beleidsterreinen.

Een algemene trend in het sociaal-cultureel werk is de schaalvergroting bij voorziening ingegeven door een streven naar kwaliteitsverbetering en/of financiële motieven.

Van het product sociaal-cultureel werk zullen in het kader integraal welzijnsbeleid de onderwerpen jeugd- en jongeren en ouderen behandeld worden.

d. Beleidsdoelstellingen

- Een bijdrage leveren aan de ontplooiing, emancipatie, zelfredzaamheid en participatie van de mens in de samenleving, met specifieke aandacht voor de kwetsbare groepen als jongeren, ouderen en mensen met beperkingen.
- Bevorderen van de sociale kwaliteit door een vraaggericht aanbod van activiteiten, het dienst doen als vangnet (o.a. van eenzaamheid) en het bevorderen van samenhang en interactie.

4.5.1. Jeugd- en jongeren

a. Huidige situatie

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst, is één van de gevleugelde uitspraken die in het kader van jeugd- en jongerenbeleid de afgelopen jaren is gedaan. Hierbij dient opgemerkt te worden dat deze uitspraak alleen werkt indien jeugdigen en jongeren een kansrijke omgeving wordt geboden om zich te ontwikkelen tot volwassenen en volwaardig deel te nemen aan de samenleving. In de ontwikkeling van jeugdigen kunnen zich problemen voordoen, problemen die zij zelf ondervinden in hun omstandigheden of omgeving of problemen die zij veroorzaken voor hun omgeving.

Hierdoor kunnen jeugdigen uitvallen of afhaken, maar ook uitgestoten worden door de samenleving. Het primaire doel van het gemeentelijk preventief jeugdbeleid is te voorkomen dat jeugdigen uitvallen en te bevorderen dat zij voldoende kansen krijgen. De verantwoordelijkheid van gemeenten voor het preventief jeugdbeleid is door de verschillende overheden vastgelegd in de zogenaamde BANS-afspraken (bestuursakkoord nieuwe stijl). Het preventief jeugdbeleid raakt diverse beleidsterreinen, zoals onderwijs, welzijn, sport, jeugd- en gezondheidszorg, (speel)ruimte, veiligheid, etc. Het jeugdbeleid wordt dus ook beïnvloed door ontwikkelingen op al deze terreinen.

Voorzieningen en activiteiten

In het kader van voorziengenaanbod is in de gemeente in de afgelopen jaren het jeugdspeelparkterrein gerenoveerd, is er een skatepark aangelegd en een nieuwe jongerenaccommodatie gebouwd. Door uitvoering van het speelruimteplan heeft renovatie van bestaande en aanleg van nieuwe speelterreintjes voor de leeftijdsgroep 12- plaatsgevonden. Tevens heeft met inachtneming van de wensen van de 12+ groep aanpassing en/of renovatie van trapvelden plaatsgevonden. In het kader van de aanleg van de wijk De Volgerlanden en de jeugd die hier is komen wonen wordt in 2007 in de wijk De Volgerlanden een kunstgras trapveld aangelegd.

Ten behoeve van jeugd- en jongerenvoorzieningen loopt op dit moment een onderzoek naar de uitbreiding van het jeugdspeelpark tevens wordt er onderzoek gedaan naar de wenselijkheid van ambulante jongerenwerk in De Volgerlanden, dit onderwerp bevindt zich in de afrondende fase. Daarnaast is in het kader van overlastbestrijding een overleg jongerenoverlast opgericht.

Jeugdgezondheidszorg

De Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (Wcpv) regelt sinds 1989 de relatie tussen het Rijk en de gemeenten ten aanzien van de collectieve preventie en openbare gezondheidszorg. In artikel 3a van deze wet is vastgelegd dat de gemeenteraad zorg moet dragen voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (JGZ). In het Besluit Jeugdgezondheidszorg wordt deze verplichting nader uitgewerkt.

In het basistakenpakket staat aangegeven welke taken de gemeenten op het gebied van de jeugdgezondheidszorg moeten uitvoeren. Het Basistakenpakket bestaat uit een uniform en een maatwerk deel. Het uniforme deel bevat zorg die aan elk kind in elke gemeente moet worden aangeboden, zoals vaccinaties. Het uniforme gedeelte van het Basistakenpakket omvat de onderdelen monitoring en signalering, inschatten zorgbehoefte, screening en vaccinaties, voorlichting advies, instructie en begeleiding, beïnvloeden gezondheidsbedreigingen, zorgsysteem netwerken, overleg en samenwerking

Het maatwerkdeel omvat dezelfde onderdelen en iedere gemeente moet ook alle producten in het maatwerkdeel leveren, maar heeft hierbij een (beperkte) vrijheid van keuze van de mate waarin en de wijze waarop maatwerkproducten worden aangeboden.

De jeugdgezondheidszorg wordt in Hendrik-Ido-Ambacht door De StromenOpmaatgroep en de GGD Zuid-Holland Zuid. De activiteiten die worden uitgevoerd zijn vastgelegd in het wettelijk verplichte basistakenpakket zijn neonatale gehoorscreening, intake huisbezoek, begeleidingshuisbezoeken, zuigelingenconsultatiebureau, peuterconsultatiebureau, inloopsprekuren, rapporten, wijkprofielen en beleid, netwerken, integraal dossier JGZ, preventieve gezondheidsonderzoeken basisonderwijs, preventieve gezondheidsonderzoeken voortgezet onderwijs, en preventieve gezondheidsonderzoeken speciaal onderwijs

Jeugdzorg

Op 1 januari 2005 is de wet op de Jeugdzorg in werking getreden. De wet stelt niet het bestaande zorgaanbod, maar de behoefte van de cliënt centraal. In het nieuwe jeugdzorgstelsel klopt de cliënt niet meer rechtstreeks bij een zorgaanbieder, maar bij het centrale loket van het bureau voor Jeugdzorg aan. De wet op de Jeugdzorg regelt de taken en verantwoordelijkheden van gemeenten en provincie op het terrein van jeugdzorg. Tevens regelt de wet dat de regionale bureaus voor Jeugdzorg, het centrale meldpunt worden voor jeugdigen met ernstige opgroei problemen.

In de wet op de Jeugdzorg krijgen gemeenten in Nederland de volgende taken toebedeeld, waar zij samen met de provincie, die verantwoordelijk is voor de Bureaus voor Jeugdzorg, vanaf 2005 uitvoering aan moeten geven:

- a. informatie verstrekken aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien;
- b. signaleren van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg en onderwijs;
- c. toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en toeleiden naar voorzieningen aan de
- d. pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening), zoals maatschappelijk werk en coachen van jongeren;
- e. coördineren van zorg in het gezin op lokaal niveau (gezinscoaching).

In het kader van de Wet op de Jeugdzorg en het maken van afspraken met Bureau Jeugdzorg neemt de gemeente deel aan de regionale projectgroep Jeugdzorg. Daarnaast zijn er in de gemeente multidisciplinaire zorgteams voor de doelgroep 0 - 12 jaar opgericht en neemt de gemeente deel aan het Jeugdpreventieteam Zuid-Holland Zuid. Ten behoeve van de informatievoorziening aan ouders over opvoeden en opgroeien heeft de gemeente in 2007 een opgroeikrant uitgebracht.

Verder werkt de gemeente nauw samen met de gemeente Zwijndrecht, waar het gaat om de regie op het jeugdbeleid en jeugdpreventieproject Communities That Care. Met dit project willen beide gemeenten via regelmatig onderzoek onder de doelgroep jeugd een vraaggericht hulpaanbod op wijkniveau ontwikkelen. Om de keten in de jeugdzorg te verbeteren heeft recentelijk een onderzoek naar de netwerkstructuren in de Drechtsteden plaatsgevonden.

Tenslotte heeft de gemeente in Drechtstedenverband aansluiting gezocht bij het project gezinscoaching en begeleiding risicogezinnen van de GGD.

Jongerenparticipatie

In het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning wordt grote waarde gehecht aan het betrekken van burgers en organisaties bij beleid. Dit geldt natuurlijk ook voor jongeren. In Hendrik-Ido-Ambacht vindt hiertoe regelmatig overleg plaats met de organisatie voor jeugd- en jongerenwerk. Nog mooier is om de jeugd zelf middels een jongerenraad bij het beleid te betrekken. In het verleden heeft het bestaan van een jeugd- en jongerenraad er mede toe geleid dat een nieuwe jongerenaccommodatie is gerealiseerd.

Deze raad is echter ter ziele gegaan maar het verdient aanbeveling om in het kader van de WMO deze inspraakmogelijkheid in ere te herstellen.

Voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid

In het kader van voortijdig schoolverlaten neemt de gemeente deel aan het Drechtsteden project Route 23. Bedoeling van dit project is om middels casuïstiekgericht werken de werkloosheid van langdurig werkloze jongeren aan te pakken.

b. Ontwikkelingen

Jeugd- en jongerenbeleid is een terrein dat net als de jeugd zelf voortdurend in ontwikkeling is. Met de komst van de Wet op de Jeugdzorg in 2005 en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in 2007 is door het rijk de prioriteit gelegd bij jeugdzorg en jeugdhulpverlening.

Deze twee wetten zijn naast de uitbreiding van de gemeente met Vinexwijk De Volgerlanden grotendeels verantwoordelijk voor de volgende ontwikkelingen.

De ontwikkeling van een Elektronisch Kinddossier door de GGD

De ontwikkeling van het Elektronisch Kinddossier is bedoeld om makkelijker gegevens over te kunnen dragen

De ontwikkeling van de verwijzingsindex door de GGD

De verwijzingsindex is bedoeld om te voorkomen dat jeugdhulpverleningsinstellingen langs elkaar heen werken.

De discussie over de oprichting van Centra voor Jeugd en Gezin

In de Drechtsteden en ook op lokaal niveau lopen er onder andere vanwege de problemen bij de Bureaus voor Jeugdzorg discussies over de oprichting van Centra voor Jeugd en Gezin. Doelstellingen van het kabinet is dat iedere gemeente in 2010 beschikt over een Centrum voor Jeugd en Gezin dat het opvoed- en opgroeiproces van kinderen kan versterken. Daarnaast worden er afspraken gemaakt tussen rijk en gemeenten over de bijdrage van gemeenten aan het programma voor jeugd en gezin. Daarbij gaat het om het signaleren en melden van kindermishandeling, onderdelen uit het gezinsbeleid, kindvriendelijke woonomgeving en participatie.

c. Visie

Jongeren moeten zich gekend weten in Hendrik-Ido-Ambacht. Zij moeten zich kunnen ontplooiën binnen de gemeente, zodat zij groeien naar een eigen verantwoorde rol in de samenleving. De erkenning van jongeren binnen de gemeente en het zorg dragen voor het feit dat jongeren een eigen plek hebben, vormen de basis van het jeugd- en jongerenbeleid en bieden de mogelijkheid om met elkaar in gesprek te

blijven. Een evenwichtig wijkgericht jongerenvoorzieningenaanbod, afgestemd op de verschillende leeftijdsgroepen is daarbij uitgangspunt.

d. Beleidsdoelstellingen

- Het faciliteren van afstemming en coördinatie in het jeugd- en jongerenbeleid
- Het faciliteren, stimuleren en onderhouden van een samenhangend pakket van voorwaarden en voorzieningen op het terrein van ontmoeting, recreatie, advies en informatie, signalering, (milieu)-educatie en welzijn voor jeugd en jongeren aan te bieden en te onderhouden, waarbij nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de wensen en behoeften van de doelgroep 0 – 23 jaar en hun verzorgers.
- Het bevorderen van de bewustwording van jongeren en de activering van opgroeiende jeugd en jongeren tot onderlinge samenwerking en wat daarmee samenhangt.
- Het specifiek aandacht vragen voor preventie en begeleiding van jongeren, die overlast veroorzaken, overmatig drugs of alcohol gebruiken of op andere wijze geremd worden in hun ontplooiing en vorming.

4.5.2 Ouderen

a. Huidige situatie

Het beleidsveld ouderenbeleid is misschien wel het terrein waarop de verschillende gemeentelijke afdelingen veel met elkaar te maken hebben als het gaat om afstemming en integraliteit. Geschikte (eventueel aangepaste) woningen, een veilige woonomgeving, vervoersfaciliteiten, hulpmiddelen, inkomensondersteuning, informatie, ontmoetingsruimte, bewegingsactiviteiten, educatie, vrijetijdsbesteding, klussendienst, maaltijdvoorziening, zorgalarmering, dagopvang, huishoudelijke verzorging, het komt allemaal aan bod bij het beleid dat gericht is op ouderen, chronisch zieken en gehandicapten.

De afgelopen twee jaar is de gemeente naast de ontwikkeling van een voorziening voor wonen, zorg en welzijn in De Volgerlanden druk bezig geweest met het opstellen van een visie op wonen, zorg en welzijn voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten, waarbij het indelen van de gemeente in drie woonzorgzones uitgangspunt was..

Zo'n woonzorgzone is een gebied (een buurt; een wijk; of zelfs een heel dorp) waar door bijzondere aandacht voor fysieke woonkwaliteiten (zowel in de woning als in de woonomgeving) in combinatie met een dienstencentrum, waar zorg- en welzijnsdiensten worden verleend, een leefklimaat geschapen wordt waarin het ook voor ouderen, gehandicapten en chronisch zieken, verantwoord is om daar zelfstandig te blijven wonen, zelfs als de zelfredzaamheid afneemt.

b. Ontwikkelingen.

Belangrijkste ontwikkeling voor ouderen op dit moment is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning zal op geen enkel ander beleidsterrein zo groot zijn als op het terrein van ouderenbeleid. Deze doelgroep is voor het behoud van hun zelfstandigheid in toenemende mate gebruikers van algemene en persoonsgerichte voorzieningen. Intramuraal voorzieningen zullen in afnemende mate beschikbaar zijn. De capaciteit die beschikbaar blijft zal uitsluitend worden ingezet voor personen die daarop zijn aangewezen vanwege beperkingen die zo ernstig zijn dat verantwoorde zorg niet in de thuissituatie kan

worden aangeboden. Ook de mantelzorg zal vanwege de toenemende individualisering onder druk komen te staan.

In toenemende mate moet rekening worden gehouden met een grote groep vitale en vaak draagkrachtige ouderen. Deze groep stelt hogere eisen aan de voorzieningen dan in het verleden het geval was. Het scheppen van voorwaarden voor de gezondheidszorg voor ouderen is van belang. Er is een onderlinge relatie tussen de beleidsterreinen, waarop de gemeente een belangrijke rol speelt: wonen, welzijn en zorg. Aan de welzijnstaken worden taken toegevoegd op het gebied van zorg en wonen. Een gevolg hiervan kan zijn de verbreding van de taken van de welzijnsorganisatie op het gebied van wonen en gezondheid. Uitgangspunt van het regeringsbeleid is, dat mensen veel meer dan nu het geval is, zelf verantwoordelijkheid moeten dragen voor de organisatie en de financiering van de zorg die zij nodig hebben. Zelf doen is de eerste opdracht. Een beroep doen op de omgeving (partner, kinderen, familie, burens, vrijwilligers) is de vervolgstap. En pas in laatste instantie kan een beroep gedaan worden op de gemeente (WMO), of als het om langdurige continue zorg gaat, op het rijk (AWBZ).

Bij de gemeente ligt de opdracht en de uitdaging, om met de financiële middelen die wij krijgen overgedragen, op lokaal niveau een voorzieningenpakket aan te bieden dat tegemoet komt aan de zorgbehoeften van mensen die daar niet meer zelf of met hulp van hun omgeving in kunnen voorzien. De gemeente streeft er naar streven, dat pakket zo nauw mogelijk aan te laten sluiten bij het pakket dat in de omliggende gemeenten wordt aangeboden. Naast het volgen van de landelijke trend tot het realiseren van woonzorgzones speelt wordt op lokaal niveau gekeken hoe de kwaliteit van het ouderenwerk kan worden verbeterd. Hiertoe zijn gesprekken gaande met het ouderenwerk in Zwijndrecht over een mogelijke fusie. Met de fusie wil de gemeente zorgen voor kwaliteit en continuïteit in het aanbod van producten en diensten van het ouderenwerk

c. Visie

In het kader van de vergrijzing van de samenleving en de toenemende levensverwachting, horen ouderen hun zelfstandigheid in Hendrik-Ido-Ambacht zoveel en zo lang mogelijk te kunnen behouden. De gemeente wil ouderen de gelegenheid geven zo lang mogelijk zo lang mogelijk in de eigen omgeving mee te kunnen doen. Ouderen dienen daarbij zelf de keuzes te kunnen maken ten aanzien van de wijze, waarop ze hun zelfstandigheid, zelfredzaamheid, medezeggenschap en participatie in het maatschappelijk leven willen behouden. Voor ouderen is een eigen plek in de Ambachtse gemeenschap belangrijk.

d. Beleidsdoelstellingen

- Het tot stand brengen van een samenhangend patroon van voorzieningen en regelingen voor ouderen, dat voor hen optimaal toegankelijk is en hen in staat stelt zelfstandig en op volwaardige wijze deel te nemen aan de lokale samenleving. Deze voorzieningen dienen voor een gedeelte deel uit te maken van het algemene voorzieningenniveau en deels te zijn afgestemd op individuele wensen, noden en mogelijkheden en specifieke groepen ouderen.
- Het als onderdeel van de nota Wonen/Zorg/Welzijn en in het van de structuurvisie faciliteren en indien nodig zorgen voor ontmoetingsruimten in iedere wijk als onderdeel van voorzieningencusters waarin ouderen gelegenheid hebben om anderen te ontmoeten, eigen netwerken op te bouwen en actief te blijven participeren in de samenleving

- Het faciliteren van één of meer organisaties op het gebied van ouderen die de volgende prestaties levert, zoveel mogelijk met inzet van vrijwilligers:
 - het initiëren en coördineren van beleid en uitvoering ten behoeve van ouderen
 - het signaleren van ontbrekende of achterblijvende voorzieningen en activiteiten voor ouderen
 - het bevorderen van de bewustwording over de positie van ouderen in de samenleving en haar betrekken bij het wegnemen van belemmeringen en achterstand t.a.v. het welzijn van ouderen
 - het organiseren van sociaal-culturele, recreatieve, vormende en voorlichtende activiteiten
 - het gevraagd en ongevraagd adviseren omtrent het welzijn van ouderen aan het gemeentebestuur van Hendrik-Ido-Ambacht, alsmede aan de bij het werk t.b.v. ouderen betrokken particuliere instellingen
 - het deelnemen aan samenwerkingsverbanden en overlegstructuren
 - het laten leveren van de producten maaltijdvoorziening, sociale alarmering, huisbezoek en klussendienst
 - het leveren van comfortdiensten voor mensen die op basis van medische of sociale indicatie een verhoogd risico lopen om in noodsituaties te raken waaruit zij zich zonder hulp van buitenaf niet kunnen redden en/of mensen met een functiebeperking zelfstandig kunnen blijven wonen.
 - het clientgericht ondersteunen en adviseren om thuis zo mogelijk te verblijven
 - het clientgericht ondersteunen door begeleiden naar voorzieningen en intramurale setting.
 - het verstrekken van informatie richting mantelzorgers over dienstverlening, voorzieningen en regelingen, vraagverheldering en juiste doorverwijzing
 - het leveren van activiteiten die erop zijn gericht om de gezondheid en welbevinden van ouderen te bevorderen door het ondersteunen en stimuleren van verantwoorde bewegingsactiviteiten

4.6. Maatschappelijk werk

a. Huidige situatie

In Hendrik-Ido-Ambacht wordt Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) en schoolmaatschappelijk werk aangeboden door De StromenOPMAATgroep. Het AMW wordt op basis van een samenwerkingsovereenkomst tussen De StromenOPMAATgroep en de gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht, Dordrecht, Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk een structurele subsidie verstrekt.

De structurele subsidie voor het schoolmaatschappelijk werk wordt verstrekt op basis van rechtstreekse afspraken tussen de gemeente en De StromenOPMAATgroep.

b. Ontwikkelingen

De belangrijke ontwikkelingen op het terrein van maatschappelijk werk vinden plaats in het kader van de discussie over de kwaliteit en kwantiteit van de zorgnetwerken voor de doelgroep 0 - 12 jaar, waar het schoolmaatschappelijk werk een belangrijke rol in vervult.

Ook de ontwikkelingen rondom het oprichten van Centra voor Jeugd en Gezin en het jeugdpreventie-project Communities That Care hebben raakvlakken met het hulpaanbod van De StromenOPMAAT

groep. Daarnaast zal de komst van Vinexwijk De Volgerlanden naar verwachting leiden tot een toename van het beroep op het AMW.

c. Visie

De gemeente beschouwd algemeen maatschappelijk werk en schoolmaatschappelijk werk als eerstelijnsvoorzieningen voor kortdurende, professionele en psychosociale hulpverlening bij problemen op het gebied van het persoonlijk en/of het maatschappelijk functioneren.

d. Beleidsdoelstellingen

- Aan de behoefte aan eerstelijns psychosociale hulp wordt inhoud gegeven door een professioneel aanbod van algemeen maatschappelijk werk.
- Indien door de aard van de problematiek of de aard van de doelgroep de kwaliteit of de effectiviteit van de hulpverlening gebaat zijn bij de inzet van specifieke vormen van maatschappelijk werk, wordt de inzet van specifiek maatschappelijk werk, zoals schoolmaatschappelijk werk bevorderd.

4.7. Lokaal gezondheidsbeleid

In deze nota worden alleen de huidige situatie en ontwikkelingen op dit onderwerp beschreven. De nadere uitwerking in doelstellingen en activiteiten vindt plaats in de **nota lokaal gezondheidsbeleid**.

a. Huidige situatie

De GGD is verantwoordelijk voor de uitvoering van een aantal wettelijke gezondheidstaken van de gemeente in het kader van de Wet Collectieve Preventie(WCPV).

Uit onderzoek naar de effecten van de WCPV bleek rond 1996 dat van eigen beleid van gemeenten slechts sporadisch sprake was. Impulsen voor gezondheidsbeleid kwamen meestal van de GGD richting gemeenten in plaats van andersom. Om tot gemeentelijke beleidsvorming te komen is de WCPV in 2003 gewijzigd. Gemeenten moeten vanaf 1 juli 2003 elke vier jaar een lokale nota gezondheidsbeleid vaststellen. In 2007 zal hiertoe een nieuwe nota lokaal gezondheidsbeleid te worden vastgesteld.

b. Ontwikkelingen

Het onderwerp gezondheid staat in Nederland in de schijnwerpers vanwege de toename van overgewicht in alle lagen van de bevolking, toename van psychosociale problematiek bij jongeren en excessief drinken bij de jeugd. Deze ontwikkeling is niet aan Hendrik-Ido-Ambacht voorbijgegaan. Uit de Gezondheidsmonitor 2006 van de GGD Zuid-Holland Zuid blijkt dat ook in Hendrik-Ido-Ambacht sprake is van dergelijke problemen.

Om meer over deze problemen te weten te komen heeft de gemeente in december 2006 een werkconferentie georganiseerd die veel informatie over de problemen en suggesties voor mogelijke oplossingen opleverde. Op basis van de conferentie zijn de volgende vier speerpunten geformuleerd die zullen opgenomen in de nota lokaal gezondheidsbeleid.

- Aanpak psychosociale problematiek
- Aanpak overgewicht
- Intensivering aandacht voor binnenmilieu
- Vaccinaties

4.8. Vrijwilligers en mantelzorg

Dit onderwerp komt vanwege het integrale karakter van deze nota wel aan bod, maar blijft beperkt tot een beschrijving van de huidige situatie en ontwikkelingen. De ambities en doelstellingen met betrekking tot vrijwilligers en mantelzorgers is onderdeel van het beleidsplan WMO.

a. Huidige situatie

In de voorgaande jaren is met behulp TSV-gelden aan Projectbureau Activering Drechtsteden ingeschakeld voor de ondersteuning van organisaties voor het werven van vrijwilligers en deskundigheidsbevordering. Daarnaast vindt met subsidie van de gemeente ondersteuning van mantelzorgers plaats via stichting MEE, stichting Gecoördineerd Ouderenwerk en de Unie van Vrijwilligers. In samenwerking met de gemeente Zwijndrecht wordt door het Vrijwilligersservicebureau een vrijwilligersvacaturebank in stand gehouden.

Tenslotte vindt jaarlijks de Zomerdag plaats om vrijwilligersorganisaties in het zonnetje te zetten.

b. Ontwikkelingen

Het verrichten van vrijwilligerswerk is een vorm van maatschappelijke betrokkenheid. Vrijwilligerswerk kan beschouwd worden als één van de peilers van onze samenleving, omdat het:

- burgers een zinvolle tijdsbesteding en de mogelijkheid tot zelfontplooiing biedt;
- een uitgebreid en divers aanbod van voorzieningen voor burgers mogelijk maakt;
- burgers een sociaal verband biedt waarbinnen zij naar eigen keuze hun capaciteiten tot hun recht kunnen laten komen;
- het normen- en waardenbesef inkleurt en er een daadwerkelijke uitwerking aan geeft;
- netwerken van burgers biedt die de sociale cohesie bevorderen;
- gemeente de mogelijkheid biedt tot sociale activering;
- soms de gevestigde orde ter discussie stelt en zo een platform biedt voor maatschappelijke veranderingen.

In al haar verschijningsvormen speelt vrijwilligerswerk in op het activeren en het mondig maken van mensen. Zo wordt vanuit het maatschappelijke middenveld een tegenwicht geboden tegen immer dreigende vercommercialisering en bureaucratisering.

Daar komt bij dat als vrijwilligers niet de taken voor hun rekening nemen die door de steeds verdergaande professionalisering zijn afgestoten, bedrijfsprocessen in bijvoorbeeld ziekenhuizen wel eens ernstig verstoord zouden kunnen worden. In die zin is de inzet van vele vrijwilligers uiterst noodzakelijk.

Door het ministerie van VWS wordt vrijwilligerswerk aangeduid als een niet te onderschatten drager van sociale kwaliteit.

Vrijwilligerswerk wordt omschreven als:

"Werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald, wordt verricht ten behoeve van andere mensen of de samenleving, zonder dat degene die het verricht daarvoor zijn of haar levensonderhoud van afhankelijk is."

Vrijwilligerswerk komt o.a. tot uiting in het verenigingsleven van sport en muziek, in het bieden van hulp en verstrooiing aan zieken, in het verzorgen van ontmoetingsmogelijkheden voor ouderen, in de ondersteuning van vluchtelingen, in het opkomen voor natuurbescherming, in activiteiten van buurtgroepen en in ouderbetrokkenheid in het onderwijs.

Met de komst van de WMO zijn gemeenten verplicht om beleid te formuleren op het terrein van mantelzorgers en vrijwilligers. Dit is ook wel nodig omdat het aantal vrijwilligers mantelzorgers in de toekomst zal afnemen vanwege de vergrijzing. Daarnaast dreigt nu al een groeiende groep mantelzorgers en vrijwilligers overbelast te raken.

4.9. Accommodatiebeleid

Ook voor dit onderwerp geldt dat alleen de huidige situatie en ontwikkelingen worden beschreven. Nadere uitwerking en het maken van beleidskeuzes is onderdeel van de nota accommodatiebeleid.

a. Huidige situatie

Ontwikkelingen in de maatschappij zijn van invloed op de wijze waarop wij als gemeente, samen met onze partners, invulling geven aan het voorzieningen- en accommodatiebeleid. Maatschappelijke ontwikkelingen kunnen immers invloed hebben op de vraag naar bepaalde soorten voorzieningen en op de inrichting van accommodaties. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om ontwikkelingen als de toename van de vraag naar buitenschoolse opvang, wet maatschappelijke ondersteuning en individualisering. De vraag is of de huidige meer traditionele wijze van realiseren en beheren van accommodaties past bij de eisen en wensen die voortvloeien uit de maatschappelijke ontwikkelingen.

Hendrik-Ido-Ambacht beschikt over een aantal accommodaties voor voorzieningen op het gebied van welzijn, cultuur en sport. De kwaliteit, het beheer en de exploitatie van deze voorzieningen verschillen sterk van elkaar. Hendrik-Ido-Ambacht kent echter nog geen vastgelegd integraal accommodatiebeleid. Er bestaat op dit moment grote verscheidenheid in beheersconstructies en huurovereenkomsten. Hoewel al lange tijd een wens, is eenduidigheid in beleid en beleidsuitvoering nooit van de grond gekomen.

De exploitatie van accommodaties is op dit moment in handen van de gemeente, stichting Cascade en stichting Dumas

b. Ontwikkelingen

- *Mobiliteit*

De mobiliteit van inwoners is sterk toegenomen. Hierdoor wordt de keuzemogelijkheid voor het opzoeken van voorzieningen onder andere op het gebied van onderwijs, sport en vrije tijd vergroot. Inwoners hebben meer dan ooit een actieradius die verder reikt dan de eigen buurt. Mensen hebben de mogelijkheid (en zijn bereid) om voor bepaalde voorzieningen naar een ander deel van de gemeente te gaan, of naar een andere (regio-)gemeente zoals het zwembad, theater, sportvereniging of school. Dit geldt zowel voor jongeren als voor ouderen. Alleen voor de allerjongsten en de alleroudsten is een beperkte fysieke afstand nog een noodzaak. Al is er ook voor deze groepen de kwalitatieve vraag naar adequate ontmoetingsruimtes. De groeiende mobiliteit maakt het ook wenselijk om niet alleen te kijken naar het voorzieningenaanbod in onze eigen gemeente als geheel én in de verschillende wijken, maar ook het aanbod in de Zwijndrechtse Waard en de regio Drechtsteden daarbij te betrekken.

- *Ketens*

Steeds meer mensen combineren arbeid met zorg voor kinderen en naasten. Het vinden van een juiste balans tussen arbeid en zorg is echter niet altijd eenvoudig. Ouders willen werken en zorg combineren zonder teveel geregeld en stress. Ouders hebben daarom behoefte aan een aanbod van kwalitatief verantwoorde opvang van hun kind. Een passend ‘dagarrangement’ met een sluitende keten van onderwijs, opvang en vrijetijdsvoorzieningen (met duidelijkheid over verantwoordelijkheden van de betrokken partijen) komt daaraan tegemoet. Hiervoor zijn geschikte accommodaties noodzakelijk.

Het aantal senioren en het aantal jongeren neemt in de gemeente de komende jaren toe, mede door de bouw van de Volgerlanden en Noordoever toe. Ouderen blijven langer ‘jong’ en zorgen zo lang

mogelijk voor zichzelf. Daarbij nemen zij langer dan vroeger actief deel aan allerlei activiteiten. Verschillende leeftijdsgroepen vragen echter op verschillende tijdstippen van de dag verschillende typen accommodaties voor verschillende soorten activiteiten. Een verschuiving in leeftijdsopbouw van de gemeente betekent daarmee ook een gewenste verschuiving in aard en locatie van voorzieningen en accommodaties.

- *Andere spelers op de markt*

Waar vroeger (vanaf de jaren zestig, zeventig) de gemeente scholen, sporthallen en wijkgebouwen realiseerde, zien we nu veel meer schaalvergroting en professionalisering optreden. De laatste jaren zijn er steeds meer initiatieven van de (semi)private partijen, waarbij de eigenaarsrol van de gemeente wordt overgenomen door vastgoedpartijen (bijvoorbeeld projectontwikkelaars en corporaties, maar ook zorg- en welzijnsinstellingen), al dan niet tegen marktтарieven. Ook zien we veranderingen en ontwikkelingen op het gebied van het beheer van accommodaties en een toename van publiekprivate samenwerkingsvormen bijvoorbeeld bij nieuwbouw of herstructurering. Het verdient aanbeveling een visie te hebben op deze ontwikkelingen.

- *Toenemende wet- en regelgeving*

De regeldruk in Nederland met betrekking tot accommodaties is de afgelopen jaren enorm toegenomen vanuit de wens om burgers waar mogelijk te beschermen tegen calamiteiten. De tijd dat een groep kinderen in een veredelde keet een middag samen kon spelen en knutselen is al lang voorbij. Inrichtingseisen, milieuwetten, gebruiksvergunningen, Arbowetgeving, horecaregels maken gebouwen niet alleen veel duurder in investering en exploitatie maar vergen ook veel van de deskundigheid van de bestuurders.

- *Subsidies*

De gemeentelijke accommodaties worden veelal verhuurd tegen een bedrag dat onder de (kostendeckende) kostprijs ligt. Daarmee is sprake van een verkapte vorm van subsidiëring. Dit past niet langer binnen het door ons gewenste en door de rijksoverheid opgelegde beleid van kostenbewustzijn en transparantie.

Als uitgangspunt van beleid wordt gekozen voor het verhuren/in gebruik geven van gemeentelijke accommodaties tegen een volledig marktconform tarief en betaling van gebruikerskosten (telefoon, energie, water) door de gebruiker(s). Wij zullen daarom per accommodatie moeten onderzoeken wat de werkelijke kosten zijn en in beeld brengen. Vervolgens zal beleidsmatig moeten worden afgewogen of de in rekening te brengen marktconforme huur al dan niet moet of kan worden gecompenseerd door middel van (extra) subsidie.

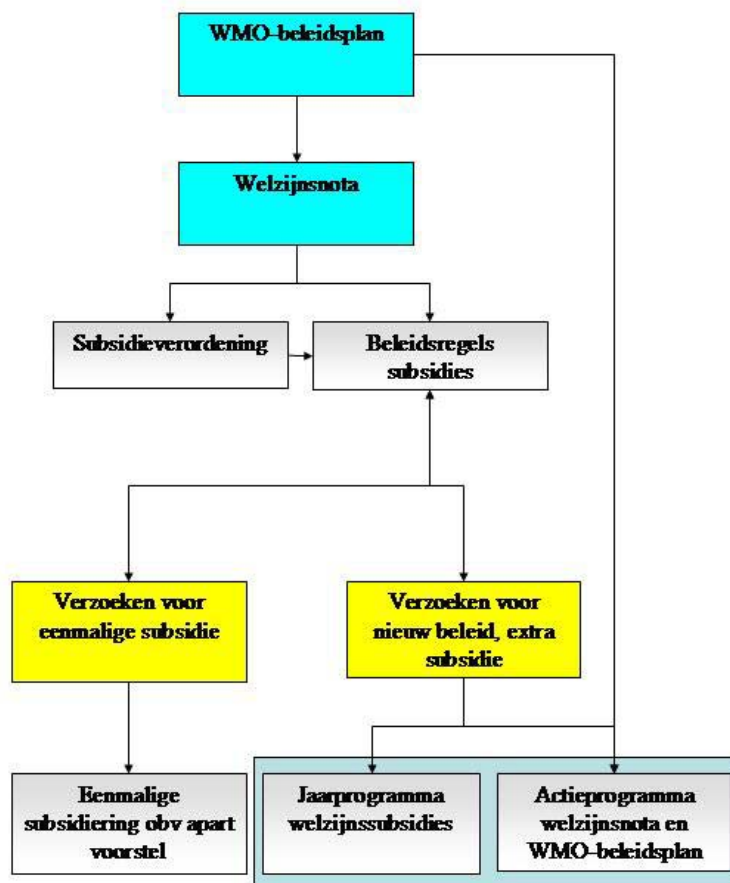
5. UITVOERING EN FINANCIERING VAN LOKAAL WELZIJSBELEID

In het vorige hoofdstuk zijn de beleidsdoelstellingen voor de komende jaren aangegeven. In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten en kaders aangegeven hoe de doelstellingen gerealiseerd worden.

5.1 Vertaling beleid in uitvoering

Zoals in de inleiding aangegeven wordt er jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de activiteiten worden opgenomen om de doelstellingen te bereiken. Bijlage 5 bevat de format voor het uitvoeringsprogramma. Naast de activiteiten die voortvloeien uit de Welzijnsnota willen we hierin in principe ook de activiteiten voortkomend uit het WMO-beleidsplan en de lokale nota volksgezondheid opnemen. Op die manier beschikken we over een integraal uitvoeringsprogramma dat nagenoeg alle welzijnsthema's dekt. Tevens is het de bedoeling om het jaarprogramma welzijnssubsidies te integreren in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Hiervoor moet wel worden onderzocht of hiervoor aanpassing van de subsidieverordening noodzakelijk is.

In onderstaande figuur is schematisch de relatie aangegeven tussen het beleid en de uitvoering.

De figuur maakt duidelijk dat verzoeken voor nieuw beleid of extra subsidie inhoudelijk getoetst worden aan het beleidsplan WMO en de Welzijnsnota. Daarnaast dienen de verzoeken te voldoen aan de subsidieverordening en beleidsregels. De beleidsregels zijn gebaseerd op de doelstellingen in de Welzijnsnota. Tevens laat de figuur zien dat verzoeken voor nieuw beleid (acties, producten, projecten) of bijstelling van beleid een vertaling krijgen in het uitvoeringsprogramma, naast de reeds voorgenomen activiteiten die nodig zijn om de doelstellingen te realiseren.

Naast de structurele subsidies blijft het mogelijk om incidentele subsidies te verstrekken. Deze worden wel getoetst aan de beleidsregels en de subsidieverordening

5.2 Taakverdeling uitvoering

Het betreft hier de verhouding tussen gemeenteraad, als kaderstellend en richtinggevend orgaan en het college dat verantwoordelijk is voor de uitvoering van het welzijnsbeleid. Daarnaast gaat het erom dat binnen het ambtelijk apparaat, de inhoudelijke en procedureel/juridische verantwoordelijkheden op een logische en efficiënte manier op elkaar zijn afgestemd. Kortom, het is van belang dat er een duidelijke en logische verdeling van taken en verantwoordelijkheden bestaat voor de realisatie van het welzijnsbeleid, Leidend principe is dat de raad verantwoordelijk is voor de vaststelling van de uitgangspunten en inhoud van het beleid, het college houdt zich bezig met de uitvoering ervan.

5.3 Het instrument subsidies

Subsidies zijn een belangrijk instrument waarmee de gemeentelijke welzijnsdoelen kunnen worden gerealiseerd. Het is dus belangrijk om te weten dat de subsidies het gewenste resultaat hebben. De Integrale Welzijnsnota is het beleidsmatige op grond waarvan het welzijnsaanbod in de gemeente gesubsidieerd wordt. Instellingen kunnen alleen in aanmerking komen voor subsidie als zij activiteiten uitvoeren die passen binnen het gemeentelijk welzijnsbeleid. Iedere subsidie dient een bijdrage te leveren aan het bereiken van doelstellingen.

Hoeveel subsidie wordt verleend en aan welke instellingen, wordt tot op heden jaarlijks vastgelegd in het Jaarprogramma Welzijnssubsidies. Vanaf 2008 wordt dit geïntegreerd in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma Welzijn.

5.3.1 Wettelijke kader voor subsidieverlening

Een subsidie is in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gedefinieerd als 'De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten. Subsidiëring is een belangrijk voorwaardenscheppend of sturend besturingsinstrument. De rechten, plichten en bevoegdheden van subsidiegevers en subsidieontvangers moeten op een heldere wijze worden vastgelegd. Dit is gebeurd in de Algemene Subsidieverordening. Anderzijds kunnen de voorwaarden en relevante beleidskaders op basis waarvan de gemeente subsidie verleent, vastgelegd worden in beleidsregels. Deze regels zijn door het college vastgesteld.

5.3.2. Algemene beleidsregels welzijnssubsidies

De gemeente hanteert algemene subsidievoorwaarden en aanvullende voorwaarden specifiek van toepassing op welzijnssubsidies. Elke subsidieaanvraag moet voldoen aan de algemene subsidievoorwaarden zoals die zijn geformuleerd in de subsidieverordening. Daarnaast zijn voor welzijns-subsidies algemene beleidsregels van kracht. Na vaststelling van de welzijnsnota wordt bekeken in hoeverre het nodig is de beleidsregels aan te passen of nieuwe beleidsregels op te stellen.

5.3.3 Subsidievoorwaarden

De basis voor het al dan niet subsidie verlenen is gelegen in het beoogde doel van de activiteit en de wijze waarop men dat doel wil realiseren. Hierbij geldt dat de gemeente een voorwaardenscheppende taak heeft en dat de subsidiëring aanvullend is. De subsidie wordt alleen verleend aan:

1. prestaties die in het belang zijn van de inwoners van de gemeente of speciale doelgroepen en een bijdrage leveren aan het bereiken van de gemeentelijke welzijnsdoelen;
2. organisaties die zonder gemeentelijke steun niet in staat zijn hun activiteiten te organiseren;
3. activiteiten waarvoor voldoende lokaal draagvlak bestaat (op basis van het aantal leden of deelnemers aan deze activiteiten).

Daarnaast worden nog criteria gesteld aan subsidies bedoeld voor organisaties en aan activiteitensubsidies.

5.3.4. Criteria voor organisaties:

Een organisatie kan in aanmerking komen voor subsidie indien:

1. de doelstelling van de organisatie niet in strijd is met het algemeen belang of met de wet;
2. de doelstelling van de instelling past binnen de in dit welzijnsplan onderscheiden beleidsdoelstellingen per cluster van activiteiten.

5.3.5. Criteria voor activiteiten:

Voor welzijnsactiviteiten wordt alleen subsidie verleend indien:

- de activiteit aansluit bij een aantoonbare behoefte onder de inwoners (waarbij de behoefte van een beperkt aantal individuele inwoners niet voldoende is om de hierboven bedoelde behoefte aangetoond te achten);
- in de behoefte aan deze activiteit niet reeds op een andere wijze is voorzien;
- de relatie tussen de kosten van de activiteit en het (beoogde) effect redelijk is, dit ter beoordeling van burgemeester en wethouders;
- de met subsidie te realiseren activiteit niet leidt tot concurrentie met plaatselijke ondernemers;
- er sprake is van een specifiek op de inwoners toegespitst activiteitenaanbod, eventueel als onderdeel van een regionaal pakket.

5.3.6. Proces subsidieverlening

De hoogte van het te verlenen subsidiebedrag wordt in de eerste plaats bepaald door de begroting van de gemeente, het zogenaamde subsidieplafond.

In aanvulling hierop is de eigen activiteitenbegroting van de aanvrager bepalend voor de hoogte van de subsidie, er wordt geen subsidie verstrekt indien de aanvrager over voldoende gelden beschikt om de

gevraagde activiteit te financieren. Medebepalend voor het al dan niet toekennen van een subsidie is de hoogte van het eigen vermogen van een organisatie. Het huidige welzijnsbeleid is gesubsidieerd op basis van de volgende subsidie categorieën:

- a. budgetsubsidies
- b. waarderingssubsidies
- c. incidentele subsidies

Ad a) budgetsubsidies

Dit is een subsidie waarbij een instelling voor een bepaald subsidiejaar een bedrag wordt toegekend voor de uitvoering van een overeengekomen activiteitenpakket dat past binnen de gemeentelijke beleidsdoelstellingen;

Deze vorm van subsidiëring heeft als kenmerk dat:

- er sprake is van een duidelijke relatie tussen de subsidie en de gerealiseerde activiteiten;
- er sprake is van beleidsvrijheid voor de subsidieontvanger;
- er sprake is van duidelijkheid over het budget voor een aantal jaren, zowel voor de subsidiegever als -ontvanger;
- er sprake is van een duidelijke, meer zakelijke relatie tussen de subsidiegever als 'inkoper' van bepaalde activiteiten en de subsidieontvanger als 'leverancier' van die activiteiten;
- er sprake is van een beperkt aantal administratieve handelingen omdat subsidies niet ieder jaar hoeven worden aangevraagd en afgerekend.

Anders geformuleerd er is sprake van een proces waarbij de activiteiten en/of prestaties en de daarmee samenhangende middelen voor een specifieke periode en kwantitatieve, meest financiële grootheden worden vastgesteld. Deze grootheden worden in budgetten vastgelegd, met behulp waarvan functionarissen voor de uitvoering van de activiteiten verantwoordelijk worden gesteld. Anders gezegd, een budget vormt een taakstellende begroting.

Essentieel voor budgetfinanciering is:

- de relatie tussen budget en de te leveren prestatie
- de maximale omvang van de middelen
- de maximale periode: het budget wordt verstrekt voor een vooraf bepaalde periode voor een zeker niveau van prestaties/producten.

De overdracht (het budget) en de tegenprestatie worden in een subsidiecontract vastgelegd; daarin wordt tevens afgesproken op welke wijze instellingen rapporteren

Budgetsubsiëring betekent nadrukkelijk niet dat gedurende de budgetperiode geen contact meer is tussen subsidiegever en -ontvanger. Met name bij de grotere instellingen zal regulier overleg plaatsvinden om te bezien of de afspraken, zoals vastgelegd in het subsidiecontract, worden uitgevoerd.

Er moet ruimte zijn om in te spelen op veranderende omstandigheden in de samenleving, waar mogelijk al binnen het subsidiecontract. Ook, zoals in een aantal gevallen reeds aangekondigd, zal er sprake zijn van herijking van het beleid wat gevolgen kan hebben op de te subsidiëren activiteiten. Hoewel er dus nadrukkelijk mogelijkheden zijn om gedurende de budgetperiode bij te sturen blijft het uitgangspunt onverminderd dat de subsidie en de bijbehorende afspraken gedurende de budgetperiode in principe niet gewijzigd worden. Een van de kenmerken van budgetsubsidie, namelijk zekerheid over het budget, betekent ook dat tekorten bij de subsidieontvanger door hen zelf dienen te worden opgevangen. Daar staat tegenover dat overschotten, binnen de (gemeentelijke) doelstelling, behouden mogen blijven of worden gereserveerd. Dit vormt voor de instellingen een stimulans om efficiënt en effectief te opereren.

In het kader van de Integrale Welzijnsnota zal een aantal subsidies in de vorm van budgetsubsidies worden verstrekt. Met de desbetreffende organisaties wordt een subsidiecontract afgesloten. In het subsidiecontract zal worden opgenomen welke prestaties moeten worden geleverd en welke verplichtingen de subsidieaanvrager voor het subsidiebedrag moet nakomen.

Ad b) Waarderingsubsidies

Dit is een subsidie waarbij een instelling voor een bepaald subsidiejaar een bedrag wordt toegekend voor de uitvoering van activiteiten die passen binnen de gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Dergelijke subsidies worden toegekend aan organisaties die alleen met vrijwilligers en niet met beroepskrachten werken

Kenmerken van waarderingssubsidie zijn:

- er sprake is van een duidelijke relatie tussen de subsidie en de gerealiseerde activiteiten;
- er sprake is van beleidsvrijheid voor de subsidieontvanger;

Ad c) Incidentele subsidies

Het Jaarprogramma Welzijnssubsidies gaat uit van subsidieverstrekking voor activiteiten die een structureel karakter dragen. Naast structurele activiteiten kunnen organisaties ook bijzondere, éénmalige activiteiten ontplooiën. Het is mogelijk dat organisaties hiervoor een incidentele subsidie aanvragen. Dit kan door een aanvraag bij het Familie Spoorfonds te doen of een aanvraag voor een projectsubsidie in te dienen.

5.4 Nieuwe sturingsvormen instrument subsidies

In het kader van de Integrale Welzijnsnota willen wij onderstaande sturingsvormen nader bekijken en toepassen.

- **sturen met subsidies**

Subsidies worden nooit zomaar verstrekt, maar dienen een bijdrage te leveren aan de doelstellingen uit de welzijnsnota. Daarom dient te worden bezien in hoeverre de huidige subsidies een bijdrage leveren aan de doelstellingen. Tevens willen wij meer sturing geven aan het gedrag van de gesubsidieerde instelling door de subsidie meer expliciet te koppelen aan een concrete prestatie die door deze instelling geleverd wordt. Voor de grotere instellingen dienen afspraken te worden gemaakt over wat zij wanneer leveren. Met het oog op de administratieve last zal niet voor alle subsidies een heel concrete

tegenprestatie worden verwacht. Dit geldt bijvoorbeeld voor waarderingssubsidies, die vaak wat kleiner in omvang zijn. Tot slot zullen we kijken of de huidige subsidiecriteria voldoende mogelijkheden geven om te sturen op de beoogde doelstellingen.

- **subsidiegrondslagen**

De grondslag van een verstrekte subsidie is datgene op basis waarvan de hoogte van de subsidie wordt vastgesteld. Was het vroeger gebruikelijk de subsidie vast te stellen op basis van de gemaakte kosten (de inputkant), het komt nu steeds vaker voor dat het subsidiebedrag wordt vastgesteld op basis van de bereikte resultaten (output). De huidige subsidies worden vooral ingezet voor activiteiten. Voor subsidies waarbij het doel van de gemeente vooral is gericht op het in stand houden van een instelling of activiteit, zonder daarbij expliciete tegenprestaties te verwachten, is deze manier van subsidiëren prima. Voor de subsidies waarbij meer duidelijkheid wordt gewenst omtrent de tegenprestaties, is een slag te maken in effectiviteit indien de verstrekking van subsidies wordt gekoppeld aan de doelen die de gemeente wilt bereiken door het afspreken van prestaties, in termen van producten, diensten of resultaten.

Door de subsidie te koppelen aan de beoogde doelen hebben de gesubsidieerde instellingen een sterke prikkel om de doelen te realiseren. De komende tijd wordt voor de budgetsubsiënten gewerkt aan het beter koppelen van prestaties aan doelstellingen.

- **meerjaarlijkse in plaats van jaarlijkse subsidieafspraken**

Op dit moment worden conform de subsidieverordening jaarlijkse subsidieafspraken gemaakt. Om meer zekerheid te creëren voor de subsidiënten willen we de voor- en nadelen bekijken om gekoppeld aan de looptijd van het welzijnsplan met een aantal grote subsidiënten meerjaarlijkse prestatieafspraken te maken en daaraan gekoppeld voor meerdere jaren een bepaald subsidiebedrag beschikbaar te stellen.

- **efficiënte aanpak subsidieproces**

We zullen de komende tijd bekijken op welke wijze de efficiëntie van het subsidieproces vergroot kan worden. Hierbij denken wij aan de introductie van standaardformulieren, vaste formats voor monitoring en evaluatie en informatisering. Daarnaast zullen wij indicatoren ontwikkelen die de mate van efficiëntie weergeven. Bijvoorbeeld: de doorlooptijd van de behandeling van aanvragen, aantal benodigde fte's (per subsidie), administratiekosten (per subsidie) en duidelijke taakverdelingen tussen de betrokkenen bij het subsidieproces.

- **optimale prijs/kwaliteit verhouding**

Naast effectiviteit is doelmatigheid een belangrijk criterium bij subsidies. Bij doelmatigheid van de aanbieder gaat het om de vraag of meer resultaat geboekt kan worden met dezelfde inzet van middelen, of dat hetzelfde resultaat geboekt kan worden met minder middelen. Voor gemeenten is het vaak lastig om zicht te krijgen op de doelmatigheid van de werkwijze van de gesubsidieerde instellingen. Soms verdient het daarom aanbeveling offertes op te vragen van tenminste drie aanbieders, om onderlinge vergelijking op dit punt te krijgen. Dan is het wel zaak een goed beeld te hebben van de prijs/kwaliteitverhouding. Ook wij weten onvoldoende of de instellingen en/of verenigingen die worden gesubsidieerd doelmatig werken. Om te weten of de gemeente te veel of juist weinig betaalt voor de producten of diensten die bij de gesubsidieerde instelling worden ingekocht is het van belang te werken

met productprijzen, die door de instelling worden gehanteerd voor haar diensten. De benchmark van het Servicepunt Welzijnsinformatie is hierbij mogelijk een goede opstap om verder te komen. De komende jaren zullen wij in overleg met de budgetgesubsidieerde instellingen werken aan een verbetering van de prijs/kwaliteit en een zakelijke manier van werken door het inkopen van producten aan de hand van productprijzen.

- **rekenschap**

Bij sommige subsidies is bekend in hoeverre de instelling een bijdrage levert aan de realisatie van de gemeentelijke doelen. Voor sommige subsidies kan of wordt dit nog niet aangegeven. Wij willen nog beter dan nu het geval is per verstrekte subsidie helder formuleren welke verantwoordingsinformatie wordt verwacht, waarbij er rekening wordt gehouden met de omvang van de subsidie, de mate waarin de gesubsidieerde instelling afhankelijk is van de gemeente, de sturingsmogelijkheden van de gemeente en de mate waarin een bijdrage wordt geleverd aan de doelstellingen.

- **afspraken nakomen**

Rekening is niet alleen van belang in de relatie tussen de gemeente en de gesubsidieerde instelling, maar gaat over het vertrouwen van burgers in de politiek. Omwille van de geloofwaardigheid is het daarom van belang dat er consequenties worden verbonden aan het niet nakomen van afspraken.

- **de indexering van de budgetsubsidies en overige subsidies**

Op dit moment indexeren we subsidies voor budgetsubstanten op basis van het prijsindexcijfer (CPI). De overige structurele subsidies worden niet geïndexeerd. Bekeken wordt of aanpassing nodig is, bijvoorbeeld omdat bepaalde kosten van gesubsidieerde organisaties zoals loonkosten als gevolg van Cao-wijzigingen, huisvestingskosten en kosten voor energie, harder stijgen dan de huidige indexering van de subsidie.

- **opbouwen van reserves via subsidie**

De mogelijkheid tot opbouwen van een reserve is voor welzijnsorganisatie een mogelijkheid om tegenvallers in de exploitatie op te vangen en/of flexibel in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Op dit moment is in de Algemene Subsidieverordening opgenomen dat een instelling een resterend subsidiebedrag mag aanwenden voor het opbouwen en in stand houden van een egalisereserve als bedoeld in artikel 4:72 van de wet, mits de in de beschikking tot subsidieverlening vermelde activiteiten dan wel prestaties zijn gerealiseerd. De instelling dient zich schriftelijk tegenover het college te verantwoorden over de aanwending van deze egalisereserve.

- **ketenbeleid**

Samenwerking is belangrijk om de doelstellingen te bereiken. Voor zover de gemeente daar invloed op heeft kan zij vanuit haar regiefunctie het tot stand komen van de samenwerking bewerkstelligen. De uitvoering is de verantwoordelijkheid van de organisaties zelf. In het kader van de subsidieverstrekking wordt bekeken of hierover afspraken gemaakt kunnen worden die vervolgens doorwerking in de te leveren prestaties die ten grondslag liggen aan de subsidies.

Dit traject wordt ingezet met het in werking treden van de Integrale Welzijnsnota. De gewijzigde subsidiesystematiek kan een wijziging van de Algemene Subsidieverordening tot gevolg hebben. Op het moment dat deze Algemene Subsidieverordening hierop is aangepast, kan de nieuwe systematiek worden toegepast.

5.5 Garantstellingen

Naast subsidie ter ondersteuning van activiteiten kunnen organisaties een beroep doen op de gemeente voor een garantstelling. Indien er geen mogelijkheid is om een volledige garantstelling bij een voorliggende voorziening (waarborgfonds) onder te brengen, kan een gemeentegarantie alleen worden verstrekt aan verenigingen en stichtingen die activiteiten ontplooiën, welke in hoofdzaak dan wel in belangrijke mate, gericht zijn op de inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht en waarvan de te garanderen activiteit een maatschappelijk belang in zich heeft.

5.6 Andere instrumenten

Naast het sturen van uitvoering van lokaal welzijnsbeleid met subsidie bestaan er nog enkele andere instrumenten om te sturen. De volgende instrumenten onderscheiden we hierbij.

a. invoering profijtbeginsel

Wij onderzoeken de komende periode of invoering van het profijtbeginsel tot de mogelijkheden behoort cq wenselijk is.

b. overleg met inwoners

Door de hele visie heen staat het contact met de inwoners centraal. Zij vullen de sociale samenhang in onze gemeente in. Zij vormen de spil van alle activiteiten. Het gaat er dus om dat zij daarin worden ondersteund en dat wij waar mogelijk aansluiten bij hun vragen. Wij hebben in dit document een aantal suggesties gedaan om dit in te vullen. Wij denken dat op verschillende niveaus het overleg tussen organisaties onderling en met ons als gemeente nader kan worden ingevuld.

c. samenwerking met partners

We kunnen als gemeente onze ambities niet alleen realiseren. Daarom willen wij juist vanuit de visie nadrukkelijker dan voorheen afspraken maken met onze partners. Dat zijn de partijen, waarmee wij willen samenwerken om onze ambities te realiseren en die daarin beleidsmatig en financieel iets kunnen bijdragen. Wij willen afspraken maken met woningbouwcorporaties, het bedrijfsleven, de zorgaanbieders, het zorgkantoor, het onderwijs, buurgemeenten, het rijk en de provincie.

d. regisseren van opdrachtnemers

Wij subsidiëren (welzijns)organisaties om activiteiten aan te bieden. Wij vervullen in die positie de rol van opdrachtgever. Wij stellen voor om de huidige subsidierelaties te herijken aan de hand van de ambities die wij in deze visie hebben uitgewerkt. Immers de aanpak die wij voorstaan, is niet meer automatisch gebaseerd op de oude uitgangspunten. Zo willen wij organisaties in de toekomst ook graag afrekenen op hun aanpak in de samenwerking met anderen. En soms zullen onze doelstellingen scherper dan nu geformuleerd kunnen worden.

e. flexibiliteit en innovatie:

Er is een zekere flexibiliteit nodig om tussentijds op ontwikkelingen en vragen te kunnen reageren. Ook is het belangrijk om een deel van het budget vrij te houden voor projecten waarvoor additionele financiering wordt verkregen, omdat op die manier veel extra projectsubsidie van bijvoorbeeld ministeries kan worden verkregen. Gekeken wordt op welke manier hier invulling aan kan worden gegeven. Bijvoorbeeld door in de meerjaarlijkse overeenkomsten met budgetsubsiënten naast vaste te leveren prestaties een deel van het subsidiebudget te reserveren voor een flexibele, projectmatige inzet waarmee geanticipeerd kan worden op ontwikkelingen.

Bijlage 1 Wettelijk kader lokaal welzijnsbeleid

1. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)
2. Wet op de Jeugdzorg (WJZ)
3. Wet Kinderopvang (WK)
4. Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)
5. Wet op het Specifiek Cultuurbeleid (WSC)

1. Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Doel:

- Het bevorderen van zelfredzaamheid van de burgers, hun maatschappelijke participatie en de leefbaarheid van hun woonomgeving.
- Het leveren van individueel geïndiceerde voorzieningen van maatschappelijke zorg aan mensen die daarop zijn aangewezen voor deelname aan de samenleving. Het betreft hierbij voorzieningen die zijn afgestemd op de persoonlijke omstandigheden van het individu, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid.

Prestatievelden

1. Bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en ouders met problemen met opvoeden;
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. Bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem t.b.v. behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang;
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

2. Wet op de Jeugdzorg

Doel:

Het bieden van zorg aan jeugdigen met ernstige opgroei problemen en ouders met ernstige opvoedproblemen.

Jeugdigen en ouders met lichtere opgroei- en opvoedproblemen kunnen een beroep doen op opgroei- en opvoedondersteuning in het kader van het preventieve lokale jeugdbeleid. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gemeenten.

Taken gemeente

Het Bestuurlijk Overleg Jeugdzorg (VNG, IPO, ministeries van VWS en Justitie en de MOgroep) heeft vijf functies van het lokaal preventief jeugdbeleid vastgesteld. Het kabinet heeft besloten de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor het realiseren van deze functies vast te leggen in de WMO. De vijf functies zijn:

1. Informatie en advies: ongevraagde informatie over opgroeien en opvoeden en het beantwoorden van specifieke vragen van ouders en jeugdigen.
2. Signalering: het vroegtijdig signaleren van problemen van jeugdigen en opvoeders.
3. Toeleiding naar het hulpaanbod.
4. Licht pedagogische hulp: kortdurende advisering en lichte hulpverlening op momenten dat de opvoeding dreigt te stagneren.
5. Coördinatie van zorg op lokaal niveau: de gemeente moet ervoor zorgen dat lokale instellingen afspraken maken over het bij elkaar brengen van afzonderlijke probleemsignalen van/over het gezin en het onderling afstemmen van de hulpverlening.

3. Wet Kinderopvang

Doel:

Het voor ouders makkelijker te maken van het combineren van werken en zorg

Wettelijke taken

Als gevolg van de invoering van de Wk heeft de gemeente drie wettelijke taken:

- Melding en registratie: de gemeente moet een register inrichten en daarin alle kindercentra die zich aanmelden, inschrijven.
- Verstrekken van een gemeentelijke bijdrage in de kosten van de kinderopvang voor in de wet omschreven doelgroepen. De gemeente gaat het ontbrekende werkgeversdeel financieren voor: ouders met een uitkering die een re-integratietraject volgen, herintreders, nieuwkomers, oudkomers die een verplicht inburgeringstraject volgen, ouders die studie/opleiding en zorg combineren, huishoudens met een sociaal-medische indicatie.
- De derde taak is het toezicht op de kwaliteit en een handhavingplicht. De gemeente moet ingrijpen als uit inspectierapportages van de toezichthouder (de GGD) blijkt dat niet of onvoldoende wordt voldaan aan de landelijke kwaliteitseisen.

4. Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)

De Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV) regelt sinds 1989 de relatie tussen het Rijk en de gemeenten ten aanzien van de collectieve preventie en openbare gezondheidszorg. Het bereiken van een betere gezondheid door het aanbieden van preventie werkt het beste langs korte lijnen. Op basis van deze overweging is in de WCPV gekozen voor het situeren van een gezondheidsdienst bij de gemeente en voor het principe van gemeentelijke beleidsvrijheid bij de organisatie van de werkzaamheden. De WCPV maakt de gemeente ervoor verantwoordelijk dat preventieve taken collectief worden uitgevoerd.

Uit de WCPV vloeien de volgende taken voort:

Epidemiologie: het elke vier jaren verzamelen en analyseren van gegevens omtrent de gezondheidssituatie van de bevolking;

Onderlinge afstemming tussen collectieve preventie en de curatieve gezondheidszorg:

Gezondheidsbevordering: op basis van inzicht in de gezondheid van de bevolking preventieprogramma's uitvoeren;

Bevolkingsonderzoeken

Medische milieukunde: onderzoek, advisering en signalering op het terrein van milieu en gezondheid;

Technische hygiënezorg.

Openbare geestelijke gezondheidszorg: directe hulpverlening (waaronder crisisinterventie, maatschappelijke opvang), preventie en zorg voor mensen met een verhoogd risico, verslavingszorg, algemeen maatschappelijk werk maar ook projecten als preventie huiselijk geweld.

Zorg voor nul- tot negentienjarigen (Jeugdgezondheidszorg): onder andere monitoring en signalering, gezondheidsvoorlichting (GVO), vaccinatie, screening, onderkenning van gezondheidsbedreigende factoren in sociale en fysieke omgeving en advisering hierover.

Preventieprogramma's: gezondheidsvoorlichting 50+, advisering van ouderengroepen, project ouderen mishandeling, project zorg voor zorgmijders, bouwen aan een gezond bestaan, bouwen aan opvoeding, bevolkingsonderzoeken op borst- en baarmoederhalskanker

Gezondheidsinformatievoorziening: gezondheidswijzer, documentatie- en uitleencentrum, voorlichtingscampagnes, sociale kaart.

Openbare geestelijke gezondheidszorg: deelname aan platforms OGGZ, bemoeizorg, sociale kaart, psychosociale hulpverlening na rampen, signalering, beleidsadviesing en consultatie.

Gezondheidsonderzoek: het periodiek uitvoeren van gezondheidspeilingen, databank "gezondheidsatlas".

Lokaal gezondheidsbeleid: inzet GGD medewerker LGB, advisering.

Rampenbestrijding: 24-uurs paraatheid, coördinatie t.a.v. de medische zorgketen, advisering t.a.v. risicodragende publieksevenementen, bijdragen aan opstellen van medische aanvalsplannen, ontwikkeling van plannen Infectieziekten en Veiligheid.

5. Wet op het Specifiek Cultuurbeleid (WSC).

Hoofdstuk IV A van de WSC legt aan de gemeentebesturen twee specifieke taken op in relatie tot het openbaar bibliotheekwerk.

Taken

1. Voor het uitlenen van gedrukte werken in openbare bibliotheken aan personen beneden de leeftijd van achttien jaren wordt slechts een contributie of andere geldelijke bijdrage geheven, indien het provinciale bestuur of het gemeentebestuur, dat de openbare bibliotheek bekostigt of in stand houdt daartoe heeft besloten. De contributie of andere geldelijke bijdrage bedraagt ten hoogste de helft van de contributie of andere geldelijke bijdrage die wordt geheven van personen die achttien jaren of ouder zijn.
2. De gemeentebesturen bevorderen dat een door hen bekostigde of in stand gehouden voorziening van bibliotheekwerk deelneemt aan het leenverkeer met andere voorzieningen van bibliotheekwerk en dat netwerken worden gevormd.

Bijlage 2. Landelijke trends en ontwikkelingen in welzijnsbeleid.

- **Trends en ontwikkelingen**

- Demografische ontwikkelingen

In het voorgaande is de term vergrijzing gevallen. De toename van het aantal ouderen (55 – 65 en 65+) zal van grote invloed zijn op diverse deel terreinen van het welzijnsbeleid. Tussen 2010 en 2040 zal het aantal ouderen stijgen tot 25% van de totale bevolking (nu is dat 16%). Bij het stijgen van de leeftijd zal de zorgvraag toenemen. Omdat ouderen langer zelfstandig wonen zal de vraag naar specifieke zorg en voorzieningen toenemen, terwijl bij met name de jongere groep ouderen de vraag naar en behoefte aan goede welzijnsvoorzieningen zal toenemen. Deze hoger opgeleide en financieel draagkrachtigere groep heeft een afwisselender en actievere vrijetijdsbesteding dan haar voorgangers. Dit vereist andere voorzieningen dan nu het geval is.

De ontgroening is vrijwel tot een einde gebracht: het aantal jeugdigen daalt van 25% van de totale bevolking (in 2000) tot 23% in 2020.

Een derde belangrijke demografische factor is de immigratie. Ongeveer 11% van de bevolking behoort volgens de beleidsmatige definitie van het CBS tot een zogenaamde etnische minderheid. Deze groep is qua samenstelling ook aan verandering onderhevig. De oorspronkelijke groep raakt steeds meer vermengd met asielzoekers uit Oost-Europa, Afrika en Azië.

De culturele diversiteit en concurrentie tussen verschillende waarden en normen die deze groepen met zich meebrengen zullen hun weerslag moeten vinden in een welzijnsbeleid dat maatschappelijke participatie van alle groepen stimuleert en bevordert.

Tenslotte zal het aantal eenpersoonshuishoudens steeds groter worden. Het aantal eenpersoonshuishoudens neemt toe van 31% in 1995 tot 40% in 2015. Dat betekent dat de huisvestingsbehoefte zal veranderen. Zeker bij ouderen die een eenpersoonshuishouden voeren, zal ook de vraag naar (zorg) voorzieningen toenemen.

- Zorg

In de zorg staat de opgave om de dubbele vergrijzing op te vangen centraal. Door het toegenomen aantal ouderen, neemt de druk op de (zorg)voorzieningen fors toe.

Met de komst van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) krijgt de gemeente een grote verantwoordelijkheid op het gebied van zorg en welzijn. De wet voegt een aantal bestaande regelingen, waaronder de WVG (Wet Voorzieningen Gehandicapten), Welzijnswet en delen van de AWBZ, samen en legt de uitvoering daarvan in handen van gemeenten. Door het samenvoegen van de losse regelingen in de nieuwe WMO, komt er meer eenheid in de maatschappelijke ondersteuning van burgers. Gemeenten schrijven het beleid voor de maatschappelijke ondersteuning in overleg met inwoners en cliëntenorganisaties. Na vier jaar leggen ze verantwoording af aan burgers, cliëntenorganisaties en maatschappelijke organisaties. De WMO plaatst de gemeente voor een forse opgave, maar de mogelijkheden om te sturen op het gebied van zorg en welzijn nemen met de komst van de wet toe.

De aanpak die gevolgd gaat worden is duidelijk. Mensen zullen langer thuis wonen en daar

zorg op maat ontvangen. In de toekomst gaat het in die aanpak niet alleen om de professionele zorg. Juist de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers zal een belangrijke rol spelen in de zorg voor ouderen. Er zijn de komende jaren nieuwe arrangementen nodig om de gevraagde zorg te kunnen bieden, waarbij een samenhangende aanpak wordt ontwikkeld vanuit wonen, welzijn en zorg. De inzet van vrijwilligers en mantelzorgers is daarbij van groot belang; zij moeten daarom goed worden ondersteund.

- Sociale en culturele ontwikkelingen

Welzijnsbeleid moet inspelen of vooruitlopen op actuele ontwikkelingen. Dit betekent dat inzicht nodig is in een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het welzijnsbeleid. Aan de hand van Werken aan sociale kwaliteit en het Sociaal Cultureel Rapport 2005 worden deze ontwikkelingen beschreven.

De individualisering van de maatschappij is de meest opvallende sociaal-culturele ontwikkeling: de autonomie ten opzichte van de directe omgeving neemt steeds verder toe. Deze toegenomen autonomie wordt door velen als een verworven recht beschouwd, maar heeft ontegenzeggelijke invloed op de sociale cohesie in de samenleving. Het onderhouden van banden met familie, buurt, kerk en vereniging wordt voor individuen steeds meer optie in plaats van noodzaak. Dat betekent ook dat individuen steeds meer optioneel kiezen om zich ergens voor in te zetten, waarbij dat ook nog eens wisselend en in verschillende richtingen gebeurt.

Deze ontwikkeling is ook te herkennen in de besteding van vrije tijd. Vrijtijdsbesteding kent een grotere diversiteit (sport, toerisme, cultuur enzovoorts) maar wordt ook steeds meer kortstondig en wisselend beoefend (het SCP noemt dit vervluchtiging). Daarnaast is een generatiekloof in vrijtijdsbesteding ontstaan. Ouderen besteden hun vrije tijd relatief vaak aan traditionele zaken, jongeren lijken hun vrije tijd vooral te besteden aan trends, de cultuur van het moment.

De toenemende individualisering kent daarnaast ook voordelen. De sterk toegenomen participatie van vrouwen aan het arbeidsproces is daar het grote voorbeeld van. Dat dit weer eisen stelt aan welzijnsvoorzieningen, zoals kinderopvang, is daar een gevolg van.

- Sport en bewegen

Overgewicht is een groeiend gezondheidsprobleem in onze samenleving. Het aantal mensen dat dikker wordt groeit. Bij de volwassenen komt ernstig overgewicht voor bij 10% van de mannen en 11% van de vrouwen van 20 tot 70 jaar. Volgens onderzoek heeft 53% van de mannen en 41% van de vrouwen van 20 tot 70 jaar matig tot ernstig overgewicht.

Bij de jeugd heeft bij de jongens van 4 tot en met 15 jaar gemiddeld 13,5% en bij de meisjes 16,7% last van overgewicht. Ernstig overgewicht (obesitas) komt voor bij 2,9% van de jongens en 3,3% van de meisjes.

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) is in 1998 vastgesteld en werd afgeleid van internationale richtlijnen. De norm verschilt per leeftijdsgroep en is vastgesteld op minimaal 5 dagen in de week 30 minuten matig intensief bewegen. Deze 30 minuten mogen in verschillende blokken uitgevoerd worden (bijvoorbeeld 3 x 10 minuten per dag past ook binnen deze norm).

De NNGB per leeftijdsgroep:

- 1) **Jeugd** (onder de 18 jaar): **dagelijks een uur** matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie).
- 2) **Volwassenen** (18-55 jaar): **een half uur** matig intensieve lichamelijke activiteit op **tenminste vijf**, maar bij voorkeur alle **dagen van de week**.
- 3) **55-plussers**: **een half uur** matig intensieve lichamelijke activiteit op **tenminste vijf**, maar bij voorkeur alle **dagen van de week**.

Ongeveer 50% van de Nederlandse bevolking tussen 18 en 55 jaar voldoet aan de NNGB voor hun leeftijdsklasse. Bij de 55 tot 65-jarigen voldoet 68% van de mannen en 69% van de vrouwen aan deze norm. Voor 65 tot 75-jarigen zijn deze percentages respectievelijk 71% (mannen) en 63% (vrouwen.)

Meer vrouwen dan mannen doen aan sport (man 68%, vrouw 69% (fiets-/wandelsport niet meegeteld en zonder ondergrens van minimaal 12 keer per jaar).

De sportdeelname onder de groep 65-79 jarigen is verviervoudigd en onder de groep 50-64 jarigen bijna verdrievoudigd.

De leeftijdscategorie 12-19-jarigen laat zien dat aan het begin van deze leeftijdsfase de sportdeelname hoger ligt dan aan het einde. Bij jongens daalt in 2003 de sportdeelname tijdens het 14e levensjaar vrij sterk. Bij meisjes zien we breekpunten bij het 15e en bij het 18e levensjaar.

40% van de sportverenigingen kampt met een tekort aan vrijwilligers. 69% zoekt momenteel vrijwilligers voor één of meer functies. De grootste vraag betreft sporttechnisch kader en bestuursleden.

Als grootste knelpunten ervaren de verenigingen: kader (58%), ledenverloop (39%), financiën (28%) en accommodatie (26%).

Iets meer dan de helft van de verenigingen heeft een beleidsplan.

18% van de verenigingen maakt gebruik van ondersteuning en meer dan 30% is betrokken bij sportstimuleringsprojecten.

Binnen de accommodaties is al enige jaren een verschuiving aan de gang van exploitatie door voornamelijk gemeenten naar exploitatie door particuliere exploitanten. Tussen 2000 en 2003 zette deze trend door bij de exploitatie van zwembaden en van openlucht sportaccommodaties, maar niet bij de exploitatie van overdekte sportaccommodaties.

- Jeugd en jongeren

In de afgelopen twee jaar heeft het rijk een aantal besluiten genomen over het in de toekomst te voeren beleid voor de doelgroep jeugd.

Voor de eerstkomende periode zullen deze besluiten richtinggevend zijn. De besluiten van het kabinet houden het volgende in:

- In de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is onder de prestatievelden 2 *Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden* en 3 *Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning*, voor de gemeente een inspanningsverplichting opgenomen met betrekking tot opgroeien en opvoeden.
- Betere informatie op individueel kindniveau komt tot stand door het elektronische kinddossier jeugdgezondheidszorg, dat alle kinderen vanaf 1 januari 2008 krijgen

- Via het sluiten van convenanten tussen gemeente en provincie krijgen gemeenten meer invloed op de inzet van geïndiceerde zorg via Bureau Jeugdzorg, omdat lokale partijen het beste kunnen aangeven welke kinderen in de problemen komen als zorg voor hen niet snel wordt ingezet.
 - Bevorderd zal worden dat de taken op het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning in Centra voor Jeugd en Gezin gebundeld worden. Zo kunnen het kind en/of de ouders eerder en sneller in de eigen omgeving geholpen worden.
 - De multidisciplinaire Zorg- en Adviesteams (ZAT's voor Basis- en Voortgezet Onderwijs) worden hét samenwerkingsverband van alle relevante uitvoerende partijen. Het aantal ZAT's is de afgelopen jaren fors gestegen.
 - Een betere informatie-uitwisseling over jeugdigen in de jeugdketen wordt verwezenlijkt door de verwijfsindex. Deze ICT-toepassing wordt het komende jaar onder regie van de GGD in Nederland geïntroduceerd.
 - Beter zicht ontstaat op hoe het de Nederlandse jeugd vergaat door de jeugdmonitor van de GGD's die in 2007 operationeel wordt. Hierdoor worden knelpunten inzichtelijk, waardoor gericht gewerkt kan worden aan verbetering voor kinderen.
 - Het effectief en vroegtijdig aanpakken van onderwijsachterstanden, waarbij de nadruk ligt op de voor- en vroegschoolse educatie en de totstandkoming van schakelklassen. Uitgangspunt is dat op 1 augustus 2010 op landelijk niveau 70% van de totale populatie doelgroepkinderen deelneemt aan voorschoolse educatie en op 1 augustus 2010 landelijk 36.000 leerlingen hebben deelgenomen aan een schakelklas.
- Ouderen

Voor wat betreft de doelgroep ouderen geldt dat Nederland in een hoog tempo vergrijst. Er is zelfs sprake van een 'dubbele vergrijzing': er komen steeds meer ouderen met een toenemende levensverwachting.

Tegelijkertijd neemt het aantal jongeren af. Het opvangen van deze vergrijzing is een van de grote maatschappelijke opgaven voor gemeenten in Nederland.

Een toename van het aantal ouderen heeft gevolgen voor de zorgvraag: die zal toenemen. Er komt een grotere groep ouderen die zorgafhankelijk is. Een wens van veel ouderen is om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen. Het verlenen van zorg in de woning moet dan wel mogelijk zijn; dit vraagt om levensloopbestendige woningen. Voor een aantal ouderen geldt dat zij zich door hun beperkingen niet goed kunnen redden. Zij zijn kwetsbaar en dreigen de regie over het eigen bestaan te verliezen en hebben hierbij steun nodig. Naast de reguliere zorg is voor hen de mantelzorg of informele zorg⁴ van groot belang. Ook het welzijnswerk kan hier een belangrijke rol spelen.

Maar de vergrijzende samenleving heeft ook een andere kant. Er komt een grotere groep vitale ouderen die goed voor zichzelf en voor anderen kunnen zorgen. De koopkracht van ouderen zal toenemen: de groep ouderen met een aanvullend pensioen (en vaak een eigen woning) komt er aan. Bij een grotere groep bewoners is er meer geld voor wonen en zorg. Zij hebben een hogere opleiding genoten, leiden een actief bestaan, zijn kwaliteitsbewust en mondig. Zij kunnen goed voor zichzelf opkomen. Deze groep vormt een potentieel voor vrijwilligerswerk en mantelzorg.

Volgens het huidige kabinet kan het een verrijking betekenen dat er straks meer ouderen zijn. Als de samenleving zich daar maar vroeg genoeg op voorbereidt. Nu zijn er op iedere tien werkenden drie gepensioneerden. In 2030 zijn er op iedere tien werkenden zes gepensioneerden. Deze 'grijze druk'

op onze gezondheids- en sociale stelsel begint vanaf 2010 toe te nemen.

Een andere ontwikkeling is dat mensen langer leven, langer gezond blijven, langer aan het arbeidsproces kunnen deelnemen, vaker hoger opgeleid zijn, naast de AOW vaak een aanvullend pensioen hebben, of vermogen en een eigen woning.

Om de nadelige effecten van vergrijzing in goede banen te leiden en te profiteren van de voordelen, heeft het kabinet zeven speerpunten in het ouderenbeleid geformuleerd die de komende tijd steeds weer op de agenda zullen terugkomen:

1. *Gezond oud worden.* Het kabinet pleit voor: een leven lang sporten en bewegen en zet zich in voor het bestrijden van bewegingsarmoede.

2. *Een actieve bijdrage aan de maatschappij op latere leeftijd.* Zolang we kunnen, moeten we een actieve bijdrage aan de samenleving kunnen leveren en er volop aan kunnen deelnemen. Het kabinet wil de arbeidsparticipatie van ouderen tot aan hun 65e jaar verhogen.

3. *Inkomen op peil houden.* Wie oud is moet financieel in staat zijn een zelfstandig leven te kunnen leiden.

4. *Adequate woonvoorzieningen.* Wie ouder wordt moet een ruim aanbod hebben van passender woonruimte, met aandacht voor individuele wensen, ingericht op zelfredzaamheid en te combineren met zorg.

5. *Vrij en veilig bewegen in de omgeving.* Ouderen moeten zich veilig voelen in de eigen wijk. Het openbaar vervoer en openbare gebouwen moeten geleidelijk aan toegankelijker en beter bereikbaar worden voor ouderen en mensen met functiebeperkingen. Wijken moeten 'vergrijzingsproof' worden gemaakt.

6. *Zorg verzekeren.* Het kabinet wil de zorgmiddelen veiligstellen voor de meest kwetsbare mensen. Er moet voldoende en toegankelijke zorg beschikbaar zijn, met keuzevrijheid en van goede kwaliteit.

7. *Waardig kunnen sterven.* Het kabinet wil rekening houden met wensen van de stervende en zijn naasten.

- Welzijn

Bij welzijn gaat het om een brede waaier aan functies. Het gaat hierbij om een centrale functie in ontmoeting, opvang, hulpverlening, informatie, advies en participatie. Het gaat om voorzieningen en activiteiten van professionals, die gesubsidieerd worden. De ontwikkeling van het welzijnswerk lijkt op die van het onderwijs. Vanuit de opgave om vraaggericht te werken is steeds meer de overtuiging ontstaan dat een goede aanpak ook integraal moet zijn; dat er niet allerlei voorzieningen los van elkaar georganiseerd kunnen worden, maar dat er samenhang in aanpak wordt georganiseerd. Voor het welzijnswerk betekent dat, dat in de toekomst de kracht van de aanpak ligt in samenwerking met anderen: verbinding tussen het peuterspeelzaalwerk, jeugdhulpverlening, jeugdbeleid, kinderopvang en het primair onderwijs (bijv. Netwerk 12-), verbinding tussen het jongerenwerk, volwassenenwerk, ouderenwerk en de hulpverlening en het voortgezet onderwijs (bijv. Netwerk 12+). Het ouderenwerk zal in het kader van de opvang van de vergrijzing samen moeten werken met zorgaanbieders en nieuwe aanpakken moeten ontwikkelen. Het zoeken van die samenwerking betekent een grote vernieuwingsopgave voor het welzijnswerk.

- Overheid en burger

De positie en de verwachtingen van de burger veranderen. Als consument verwacht hij een klantgerichte houding en maatwerk van zijn gemeente en van de voorzieningen op het terrein van sport, welzijn, cultuur en zorg. Andersom zal de gemeente meer en andere vragen stellen aan haar burgers. Van burgers wordt gevraagd om juist in het sociaal beleid nog meer verantwoordelijkheid te nemen. Binnen de gemeente, waar mogelijk in de kernen, moet een netwerk worden gevormd voor wie buiten de boot dreigt te vallen. In de zogenaamde 'civil society' zijn burgers verantwoordelijk voor zichzelf en voor elkaar. In een tijd van individualisering is dit een grote opgave.

De gemeente heeft veel nieuwe taken gekregen; er worden steeds hogere eisen aan de gemeenten gesteld. Door decentralisatie van taken door het rijk naar gemeenten zijn veel taken onder de verantwoordelijkheid van de gemeente gekomen. Zo raakt de gemeentelijke verantwoordelijkheid op veel terreinen de directe levenssfeer van de burgers, vooral als zij in een kwetsbare positie komen. Dat betekent dat in de gemeentelijke aanpak het vertrouwen tussen de burger en de gemeente centraal moet staan. Dat is de basis om tot een goede aanpak te komen. En waar de gemeente problemen oplost, doet ze dat samen met de burgers, door hen zelf verantwoordelijk te maken voor het oplossen van hun problemen. Voor de gemeente betekent dit een andere manier van werken: meer de nadruk op samen ontwikkelen, op het delen van verantwoordelijkheid met inwoners.

Bijlage 3 Demografische gegevens

a. Ontwikkeling bevolking Hendrik-Ido-Ambacht per leeftijdscategorie

Demografische ontwikkeling gemeente Hendrik-Ido-Ambacht, 2005, 2010 en 2015 (incl. De Volgerlanden)

Leeftijd	2005				2010				2015				2020			
	man	vrouw	totaal	in %	man	vrouw	totaal	in %	man	vrouw	totaal	in %	man	vrouw	totaal	in %
0 - 54 jr.	8874	8813	17687	74,6%	10059	9763	19822	74,3%	11235	10953	22188	73,018%	12044	11789	23833	71,1%
55 - 64 jr.	1359	1316	2675	11,3%	1584	1525	3109	11,6%	1798	1697	3495	11,502%	2133	2058	4191	12,5%
65 - 74 jr.	893	1009	1902	8,0%	981	1039	2020	7,6%	1378	1329	2707	8,908%	1605	1558	3163	9,4%
75 ++	551	880	1431	6,0%	739	998	1737	6,5%	857	1140	1997	6,572%	1047	1284	2331	7,0%
Totaal	11677	12018	23695	100,0%	13363	13325	26688	100,0%	15268	15119	30387	100,0%	16829	16689	33518	100,0%

BRON: 2005 gemeente Hendrik-Ido-Ambacht. Voor 2010, 2015 en 2020: CBS, Provincie Zuid-Holland en Tympan Instituut te Voorburg 2005

b. Ontwikkeling bevolking Hendrik-Ido-Ambacht per leeftijdscategorie

Leeftijd	2005	2010 lage variant PRIMOS	2010 hoge variant provincie	2015 lage variant PRIMOS	2015 hoge variant provincie	toe- of afname 2010 in procenten lage variant	toe- of afname 2010 in procenten hoge variant
0-4	1658	1478	1722	1641	1963	-11	4
5-9	1674	1597	1961	1626	2112	4	17
10-14	1734	1677	1864	1753	2162	-3	7
15-19	1510	1707	1886	1749	2091	-2	25
20-24	1160	1401	1392	1653	1678	-6	20
25-29	1291	1373	1336	1613	1627	1	3
30-34	1738	1375	1562	1617	1796	-15	-10
35-39	1894	1701	2081	1591	1953	-10	10
40-44	2006	1882	2120	1898	2340	-6	6
45-49	1738	1991	2085	2049	2272	15	20
50-54	1452	1806	1813	2118	2194	24	25
55-59	1514	1472	1514	1876	1892	-3	0
60-64	1112	1509	1595	1480	1603	36	43
65-69	933	1057	1130	1478	1614	13	21
70-74	920	845	890	963	1093	-8	-3
75-79	598	791	815	714	804	32	36
80-84	424	462	503	614	656	9	19
85-89	147	270	302	294	344	84	105
90-94	63	71	89	127	154	13	41
95 e.o.	13	21	28	23	39	62	115
totaal	23579	24486	26688	26877	30387	4	13

Bron: Primos 2004 en provincie Zuid-Holland

Bijlage 4 Beleidsregels incidentele subsidies

Beleidsregels incidentele subsidies Familie Spoorfonds

Om in aanmerking te komen voor een incidentele subsidie uit het Familie Spoorfonds gelden de volgende beleidsregels:

Instellingen die voor een subsidie uit het Familie Spoorfonds in aanmerking komen zijn plaatselijk, landelijk of regionaal gevestigde instellingen of (groepen van) natuurlijke personen die zonder winstoogmerk een éénmalige activiteit willen gaan verrichten, waarbij de plaatselijke gemeenschap gebaat is. Verder is het van belang om te weten dat voor de te organiseren activiteiten slechts één keer een subsidiebedrag wordt uitgekeerd.

Het indienen van een subsidieaanvraag betekent uiteraard niet in alle gevallen dat wij tot subsidietoekenning overgaan. Naast dat aan de bovengenoemde voorwaarden van onder andere het eenmalige karakter van de activiteit dient te worden voldaan, is voor subsidiëring uit het Familie Spoorfonds een aantal beleidsregels ontwikkeld. Deze regels zijn als volgt:

- Alleen die kosten die voorwaardenscheppend zijn voor het plaatsvinden van de activiteit, komen voor een subsidie in aanmerking. Dit betekent dat wij kosten voor catering, presentjes en dergelijke extraatjes niet subsidiëren.
- Een instelling kan slechts subsidie aanvragen om een activiteit te organiseren, die volgens haar statuten tot haar reguliere werkterrein behoort.
- Niet-Ambachtse verenigingen met Ambachtse leden komen niet voor een subsidie in aanmerking als binnen de gemeentegrenzen een vergelijkbare vereniging actief is.
- Alleen activiteiten die in het kader van een 25, 50, 75, 100-jarig jubileum (of veelvoud van 25) worden georganiseerd, komen voor subsidiëring uit het Familie Spoorfonds in aanmerking.
- Politieke en religieuze activiteiten komen niet in aanmerking voor subsidiëring uit het Familie Spoorfonds.
- Accommodaties ten behoeve van binnensportverenigingen worden niet gesubsidieerd.
- Verzoeken om incidentele accommodatiesubsidies worden afgewezen indien er geen onvoorziene en/of bijzondere omstandigheden zijn die een instelling dwingen haar accommodatie te renoveren.

Beleidsregels projectsubsidies.

- Accommodaties ten behoeve van binnensportverenigingen worden niet gesubsidieerd.
- Verzoeken om incidentele accommodatiesubsidies worden afgewezen indien er geen onvoorziene en/of bijzondere omstandigheden zijn die een instelling dwingen haar accommodatie te renoveren.
- Alleen die kosten die voorwaardenscheppend zijn voor het plaatsvinden van de activiteit, komen voor een subsidie in aanmerking. Dit betekent dat wij kosten voor catering, presentjes en dergelijke extraatjes niet subsidiëren.
- Een instelling kan slechts subsidie aanvragen om een activiteit te organiseren, die volgens haar statuten tot haar reguliere werkterrein behoort.
- Niet-Ambachtse verenigingen met Ambachtse leden komen niet voor een subsidie in aanmerking als binnen de gemeentegrenzen een vergelijkbare vereniging actief is.
- Een instelling kan maximaal één keer per jaar subsidie krijgen voor een vakantieactiviteit op grond van deze regeling.

- De subsidie is bedoeld voor vakantieactiviteiten voor de jeugd tot 18 jaar; de aanvrager moet daarom kunnen aantonen wat voor activiteiten zij in dit kader organiseert.
- Ook is van belang welke kosten hier aan verbonden zijn en welke doelgroep de aanvrager er mee wil bereiken.
- De activiteit dient verwantschap te hebben met de reguliere activiteiten van de instelling en moet van nut zijn voor de plaatselijke bevolking.
- De aanvrager dient een rechtspersoon naar burgerlijk recht dan wel een natuurlijke persoon te zijn die zonder winstoogmerk activiteiten op het terrein van het welzijn ten uitvoer brengt.
- Om voor subsidie in aanmerking te komen moet de instelling gevestigd zijn in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht.
- Verzoeken om subsidie worden slechts ingewilligd voor zover daarvoor nog gelden beschikbaar zijn.

concept
uitvoeringsprogramma
Welzijn

Gemeente

Inhoudsopgave

1.1	Waarom een uitvoeringsprogramma?.....
1.2	Functies en gebruikersgroepen.....
2.1	Structuur uitvoeringsprogramma.....
2.2	Opbouw uitvoeringsprogramma.....
2.3	Afkortingen

Inleiding

Waarom een uitvoeringsprogramma?

Doorvertaling Welzijnsnota

De gemeente heeft haar ambities op welzijnsgebied verwoord in de welzijnsnota. De nota maakt duidelijk wat de gemeente de komende vier jaar wil bereiken. Een volgende stap is om duidelijk te maken wie wat moet doen om alle ambities uiteindelijk waar te maken. Dit laatste wordt in het uitvoeringsprogramma duidelijk gemaakt. Dit programma geeft aan welke activiteiten de gemeente Wormerland en andere betrokken partijen het komende jaar gaan uitvoeren om de ambities te bereiken.

Functies en gebruikersgroepen

Aan het voorliggende programma kan een aantal functies worden toegekend.

Bestuurlijk sturingsinstrument

Informereren van het bestuur over de financiële en personele implicaties van de gemaakte beleidskeuzes. Het biedt de mogelijkheid aan het bestuur om door middel van prioritering en programmering concrete beslissingen te nemen over wat exact in de komende tijd gedaan moet gaan worden. Meestal zal het immers niet mogelijk om alle geplande activiteiten te verwezenlijken. Het is noodzakelijk dat keuzes gemaakt worden. Keuzes die kunnen bestaan uit het aantrekken van extra capaciteit of door bepaalde activiteiten uit te stellen of niet uit te voeren (prioritering).

Opgemerkt wordt dat de besluitvorming over de financiële consequenties van het bekeud zal plaats moeten vinden bij reguliere momenten in de planing en controlcyclus waarvan de kadernota en begroting hiervoor de belangrijkste zijn. Het is dus belangrijk om het werkpakket dat wordt beschreven, verder te vertalen en te concretiseren in de kadernota en de begroting.

Ambtelijk management sturingsinstrument

Binnen de bestuurlijk vastgestelde kaders kan het ambtelijk management de uitvoeringsorganisatie aansturen. Het programma geeft aan welke activiteiten uitgevoerd moeten worden i.c. welke producten geleverd moeten worden en hoeveel middelen daarvoor beschikbaar zijn. Tevens wordt aangegeven wie (trekker) verantwoordelijk is voor de uitvoering van activiteiten en projecten en wie erbij zijn betrokken.

Concretiseringfunctie:

In het programma vindt een vertaling plaats van de doelstellingen uit de welzijnsnota. Tevens wordt de realisatie en uitvoering van ambitieniveau en doelstellingen gestructureerd en vertaald naar in te zetten middelen en personeel.

Beheersingsfunctie

Door het programma is een randvoorwaarde ingevuld voor de beheersing van de uitvoering. Onder beheersing van de uitvoering wordt verstaan: het toetsen of de kwantiteit en kwaliteit van de producten die worden geleverd en activiteiten die worden uitgevoerd in een juiste verhouding staan tot de beschikbare middelen en tijd.

Informatiefunctie

De informatiefunctie bestaat uit een interne en externe component. Onder de interne component wordt verstaan dat andere afdelingen en medewerkers in de gemeente op de hoogte gesteld kunnen worden welke activiteiten worden geleverd. Onder de externe informatiefunctie wordt verstaan dat voor externe belanghebbenden en doelgroepen duidelijk wordt hoe de geformuleerde ambities en doelstellingen gerealiseerd worden.

Toelichting op het uitvoeringsprogramma

Structuur uitvoeringsprogramma

Het programma is een vertaling van de welzijnsnota. In het programma zijn acties opgenomen die de gemeente op basis van de nota gaat uitvoeren. De activiteiten in het programma zijn in sommige gevallen uitgebreider beschreven dan wel verder gespecificeerd dan de activiteiten in de nota.

De programmering voor 2007 ligt in het programma vast, terwijl voor de volgende jaren de uitvoering van de actiepunten meer indicatief is. Voor deze jaren zal een jaarlijkse herijking dienen plaats te vinden.

De indeling van het uitvoeringsprogramma is gebaseerd de structuur van de welzijnsnota:

Voor alle thema's uit de nota zijn in het uitvoeringsprogramma activiteiten geformuleerd en hieraan zijn de benodigde middelen gekoppeld. Tevens is omschreven welke organisatie-onderdeel binnen de gemeentelijke organisatie de actie gaat uitvoeren en zodoende verantwoordelijk is ('trekker'). Ook eventuele andere betrokken afdelingen of organisaties worden genoemd.

Opbouw uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma is opgenomen in het volgende hoofdstuk. Voor elk thema bestaat uiten is als volgt opgebouwd:

Kolom 1 Nummer activiteit.

Het nummer van de activiteit.

Kolom 2 Activiteit.

Een korte beschrijving van de activiteit.

Kolom 3 Incidenteel/structureel

Met I zijn incidentele activiteiten bijvoorbeeld een project en met S structurele activiteiten aangegeven.

Kolom 4 B / I / N

Geeft aan of de activiteit bestaand beleid (B), een intensivering (I) van bestaand beleid of geheel nieuw (N) beleid betreft.

Kolom 5 V/F.

Geeft aan of de activiteit verplicht (V) is op basis van wet- en regelgeving en/of landelijk of provinciaal beleid of facultatief (F) wordt uitgevoerd op basis van gemeentelijk milieubeleid.

Kolom 6 tot en met 9 Inzet in uren

In deze kolommen wordt voor het jaar van uitvoering de capaciteit in uren aangegeven die benodigd is om een activiteit en/of de producten te realiseren. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Het teken "X" betekent dat de tijd die, benodigd is voor de uitvoering van de activiteit, elders in de formatieberekening (ander actiepunt) is meegenomen of dat reeds is voorzien in de dekking van de activiteit.
2. De geplande uren hebben betrekking op het aantal directe uren

3. De letters 'PM' betekenen dat in een later stadium de capaciteit aangegeven dient te worden omdat dit momenteel niet mogelijk is.
4. De uren hebben betrekking op de trekker die verantwoordelijk is voor een activiteit. Dit kan een afdeling of sectie zijn. In een aantal gevallen wordt tussen haakjes afdelingen of externe organisaties vermeld die betrokken zijn bij de uitvoering. Tevens wordt waar mogelijk de ureninzet van de betreffende afdelingen of externe organisatie genoemd. Deze uren komen bovenop de uren van de trekker van een activiteit.

Kolom 10 Trekker

Het gemeentelijk orgaan (afdeling) of andere organisatie die trekker is van de activiteit. De trekker is verantwoordelijk voor de uitvoering.

Kolom 11 Toelichting.

In een aantal gevallen is aangegeven dat de formatie, welke benodigd is voor uitvoering van de taak, is begrepen in de formatieberekening van andere taken. Er wordt daarbij verwezen naar specifieke activiteiten. Ook wordt ten tweede bij veel activiteiten een toelichting op de activiteit gegeven. Tot slot wordt bij een aantal activiteiten kengetallen of benodigd budget veelal voor externe ondersteuning aangegeven.

Afkortingen

Uitvoeringsprogramma

In de tabellen op de volgende pagina's wordt uitvoeringsprogramma beschreven.

Thema 1:

Inhoudelijke informatie					
Nr	P/A	Omschrijving activiteit / project	V/F	Gerelateerde doelstelling welzijnsnota /nota WMO	Toe
	A				
	A				
	A				
	A				
	A				
	A				
	A				
	P				

Beheersmatige informatie					
Activiteit	B/I/N	Uitvoeringsjaren	Verantwoordelijke	Betrokkenen	Benodigde (extra) middelen I/ N beleid